

דוח הדירקטוריון וההנהלה

בנק ירושלים בע"מ וחברות מוחזקות שלו

תמצית דוחות כספיים מאוחדים ביניים ליום 31 במרץ 2017

15		1. סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה	.1
16		1.1 תיאור תמציתי של הבנק ותחומי הפעילות העיקריים שלו	
17		1.2 מידע כספי תמציתי על המצב הכספי ותוצאות הפעולות	
17		1.3 תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם	
17		1.4 תיאור היעדים והאסטרטגיה העסקית	
17		1.5. אירועים לאחר תאריך המאזן	
18		2. הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי	.2
18		2.1 מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים	
18		2.2 התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר	
20		2.3 ההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון, הלימות ההון והמינוף	
25		2.4 תיאור עסקי התאגיד הבנקאי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים	
29		2.5 חברות מוחזקות עיקריות	
30		3. סקירת הסיכונים	.3
30		3.1 סיכון אשראי	
43		3.2 סיכון שוק	
50		3.3 סיכון נזילות ומימון	
52		3.4 סיכון תפעולי	
52		3.5 סיכונים אחרים	
52		3.6 השפעת גורמי הסיכון	
53		4. מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים	.4
53		4.1 מדיניות החשבונאית בנושאים קריטיים	
53		4.2 בקרות ונהלים	
54		5. מידע נוסף	.5
54		5.1 תרומות ופעילות קהילתית	

16	מידע כספי תמציתי על המצב הכספי ותוצאות הפעולות
17	טבלת ריכוז הסיכונים המתפתחים בבנק
19	פערי הריבית בין נכסים כספיים והתחייבויות במגזרי ההצמדה השונים
19	היקף הפעילות והתרומה להכנסות ריבית נטו של מגזרי ההצמדה השונים
19	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה, בפריסה רבעונית
20	התפתחות תיק ניירות ערך
21	התפתחות תיק האשראי
21	הרכב פיקדונות הציבור לפי מגזרי הצמדה
22	טבלה המציגה יחס הלימות הון, יחס מינוף ותשואה להון בפריסה רבעונית
22	טבלה המציגה תנועה בהון עצמי, הון עצמי רוברד 1, הון עצמי רוברד 2 והון כולל
22	טבלה המציגה את יחסי ההון לרכיבי סיכון
23	יחס מינוף
26	פירוט הרווח הנקי (הפסד) לפי מגזרי פעילות
26	פירוט היתרות הממוצעות של הנכסים וההתחייבויות ששימשו למגזרי פעילות
27	תמצית תוצאות הפעילות של מגזר משקי הבית
27	תמצית תוצאות הפעילות של מגזר בנקאות פרטית
28	תמצית תוצאות הפעילות של מגזר עסקי
29	תמצית תוצאות הפעילות של מגזר גופיים מוסדיים
29	תמצית תוצאות הפעילות של מגזר ניהול פיננסי
30	טבלה המציגה סיכון אשראי ונכסים שאינם מבצעים
31	טבלה המציגה תנועה תקופתית בחובות פגומים מאזניים
31	פרטים על הלוואות לדיור בפיגור
31	פרטים בנוגע לשיעורי הפרשה מסיכון אשראי לציבור
32	סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק
35	חשיפה למדינות זרות
37	חשיפות אשראי למוסדות פיננסיים זרים על בסיס מאוחד
38	התפתחות ביצועי האשראי לדיור ומדדי ביצוע עיקריים
39	פרטים בגין מאפייני סיכון שונים בתיק הלוואות לדיור
41	יתרת האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור
41	נתוני המחיקות החשבונאיות
42	התפתחות ביצועי הלוואות צרכניות סולו ומדדי ביצוע עיקריים
44	שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק
45	השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק
45	תמצית החשיפות לשינויים בלתי צפויים בריבית
46	חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית
48	משך החיים הממוצע של הנכסים והתחייבויות
48	המגבלות על שיעורי החשיפה בכלל מגזר הצמדה
48	נתונים אודות רגישות הון הבנק לשינויים במדד המחירים לצרכן
49	נתונים אודות רגישות הון הבנק לשינויים בשערי מטבע
50	יחס כיסוי נזילות
51	פרטים אודות שיעבוד מזומנים וניירות ערך

דו"ח הדירקטוריון וההנהלה ליום 31 במרץ 2017

להלן הדין וחשבון של בנק ירושלים בע"מ.

בישיבת הדירקטוריון שהתקיימה ביום 15 במאי 2017, הוחלט לאשר ולפרסם את הדוחות הכספיים המאוחדים של בנק ירושלים בע"מ (להלן: "הבנק" או "בנק ירושלים") והחברות הבנות שלו לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ 2017 (להלן: "תקופת הדוח"). הדוחות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים בישראל ובהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים והנחיותיו. הנתונים מוצגים בסכומים מדווחים. הכללים שיושמו בעריכת דוחות אלו הינם עקביים לכללים ששימשו בעריכת הדוח השנתי ליום 31 בדצמבר 2016. [יש לעיין בדוחות אלה ביחד עם הדוח השנתי של 2016.](#)

פרק 1 - סקירה כללית, יעדים ואסטרטגיה

1.1 תיאור תמציתי של הבנק ותחומי הפעילות העיקריים שלו

בנק ירושלים בע"מ נוסד בשנת 1963 כחברה ציבורית, כהגדרתה על פי פקודת החברות נוסח חדש התשמ"ג - 1983, בשם: בנק ירושלים לפיתוח ולמשכנתאות בע"מ. בשנת 1992 הציע הבנק את מניותיו לציבור, ובהתאמה הפך לחברה ציבורית, שמניותיה נסחרות בבורסה לניירות ערך בתל אביב בע"מ. בשנת 1996 שונה שם הבנק לשמו הנוכחי. לפרטים בדבר בעלי השליטה בבנק ראה פרק בעלי השליטה בבנק בדוח ממשל תאגידי פרטים נוספים ונספחים לדוח השנתי. הבנק הינו תאגיד בנקאי, בעל רשיון בנק על פי חוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981, ופועל כבנק מסחרי החל משנת 1998. הבנק נשען על בסיס לקוחות רחב של משקי בית, תושבי ישראל ותושבי חוץ ופועל בתחומי המשכנתאות, אשראי צרכני, חסכונות ופיקדונות, מימון בניה למגורים, אשראי מסחרי אחר ופעילות בשוק ההון. הנהלת הבנק שוכנת בקרית שדה התעופה (איירפורט סיטי). נכון לתאריך פרסום הדו"ח הבנק פועל באמצעות 24 סניפים, הפזורים ברחבי הארץ.

[לתיאור מגזרי הפעילות בהם פועל הבנק ראה להלן בפרק תיאור עסקי התאגיד לפי מגזרי פעילות פיקוחיים.](#)

1.2. מידע כספי תמציתי על המצב הכספי ותוצאות הפעולות

לרבעון שהסתיים ביום					
31/03/2016	30/06/2016	30/09/2016	31/12/2016	31/03/2017	
מדדי ביצוע עיקריים (באחוזים):					
11.9%	8.9%	5.0%	3.0%	3.8%	תשואת הרווח הנקי להון עצמי ⁽¹⁾
3.2%	9.2%	4.7%	2.4%	4.1%	תשואת סך הכל הרווח הכולל להון עצמי ⁽¹⁾
0.64%	0.48%	0.27%	0.17%	0.22%	תשואה לנכסים ⁽¹⁾
9.7%	9.7%	9.7%	10.1%	10.1%	יחס הון עצמי רובד 1
5.4%	5.2%	5.2%	5.3%	5.5%	יחס המינוף
309%	390%	493%	458%	367%	יחס כיסוי הנזילות
64.3%	78.5%	81.2%	81.5%	82.0%	יחס יעילות (הוצאות תפעוליות ואחרות מסך כל ההכנסות)
מדדי איכות אשראי עיקריים (באחוזים):					
0.49%	0.13%	0.28%	0.32%	0.46%	הוצאות בגין הפסדי אשראי מתוך האשראי לציבור, נטו ⁽¹⁾
1.09%	1.03%	1.02%	1.04%	1.09%	שיעור יתרת הפרשה להפסדי אשראי
2.04%	2.13%	2.23%	2.06%	2.00%	שיעור חובות פגומים או חובות בפיגור ל 90 ימים או יותר מתוך האשראי לציבור
0.51%	0.32%	0.35%	0.38%	0.33%	שיעור מחיקות חשבונאיות נטו מתוך אשראי ממוצע לציבור ⁽¹⁾
נתונים עיקריים מדוח רווח והפסד (במיליוני ש"ח):					
22.4	17.2	9.9	6.1	7.6	רווח נקי המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
6.3	17.7	9.3	4.8	8.2	סך הרווח הכולל
81.6	89.9	87.3	84.2	86.7	הכנסות ריבית, נטו
12.3	3.1	7.1	7.9	11.0	הוצאות בגין הפסדי אשראי
67.9	34.2	30.7	35.0	34.9	הכנסות שאינן מריבית
30.7	31.0	29.8	29.4	32.0	מזה: עמלות
96.2	97.4	95.8	97.1	99.7	הוצאות תפעוליות ואחרות
44.7	43.8	42.8	42.1	43.2	מזה: משכורות והוצאות נלוות
0.32	0.24	0.14	0.09	0.11	רווח נקי, בסיסי ומדולל למניה רגילה (בש"ח)
נתונים עיקריים מהמאזן (במיליוני ש"ח):					
13,794.8	14,629.9	14,654.9	14,202.0	13,817.0	סך כל הנכסים
2,341.8	2,487.7	2,335.9	2,522.0	2,723.1	מזה: מזומנים ופיקדונות בבנקים
1,099.9	1,574.0	1,754.2	1,434.5	1,108.7	ניירות ערך
10,009.9	10,156.9	10,131.2	9,790.1	9,590.3	אשראי לציבור, נטו
13,004.5	13,821.9	13,846.2	13,393.7	13,003.5	סך כל ההתחייבויות
39.5	40.1	40.7	36.5	36.8	מזה: פיקדונות מבנקים
10,832.6	11,165.1	11,048.2	10,868.3	10,797.9	פיקדונות הציבור
1,566.7	1,634.1	1,568.6	1,582.1	1,501.1	איגרות חוב וכתבי התחייבות נדחים
790.3	808.0	808.7	808.3	813.5	הון עצמי, המיוחס לבעלי מניות התאגיד הבנקאי
נתונים נוספים:					
7.164	7.835	7.919	7.694	7.937	מחיר מניה (בש"ח)
-	-	0.1220	0.0738	0.0426	דיבידנד למניה שחולק (בש"ח)
0.22%	0.21%	0.20%	0.21%	0.23%	יחס עמלות לנכסים

(1) במונחים שנתיים אפקטיביים מהיתרה לסוף תקופה

1.3. תיאור תמציתי של הסיכונים העיקריים שהבנק חשוף אליהם

זיהוי גורמי סיכון מובילים ומתפתחים

בהתאם למסמכי מדיניות ניהול הסיכונים של הבנק ולהוראות ניהול בנקאי תקין של בנק ישראל, מבוצע ניטור שוטף אחר הסיכונים אליהם חשוף הבנק. ניטור זה נועד להבטיח היערכות מתאימה לניהול הסיכון, מניעת התממשותו וניטור הימצאות הבנק בתחום המגבלות שנקבעו על ידי הדירקטוריון ובנק ישראל. בנוסף, הבנק מבצע מעקב הדוק אחר ההתפתחויות בשווקים הפיננסיים, בנתונים מאקרו כלכליים וברגולציה וחקיקה שחלות או עשויים לחול או להשפיע על הבנק, ואשר יחד עם האסטרטגיה העסקית ותמהיל הפעילות הקיים אמורים למנוע חשיפות הבנק לסיכונים משמעותיים. בטיפול בסיכונים שזוהו, הבנק מבחין, בין היתר, בין הסיכונים המובילים לבין הסיכונים המתפתחים אשר מזהים באופן הבא:

- **סיכון מוביל** - מייצג גורם סיכון משמעותי אליו חשוף הבנק בעקבות הפעילות הנוכחית שלו או ההסכמים שהבנק צד להם אשר מידת החשיפה של הבנק אליו מדורגת, בהתאם למדיניות הבנק, כחשיפה ברמה "בינונית" או חמורה יותר. [לפירוט בדבר גורמי הסיכון ודירוג מידת החשיפה/ ההשפעה על הבנק ראה עמוד 75 בדוח הדירקטוריון וההנהלה לדוח הכספי לשנת 2016.](#)
  - **סיכון מתפתח** - הינו סיכון אשר קיימת אי ודאות בקשר להתממשותו, אם בכלל, ולא ניתן להצביע על מידת ההשפעה האפשרית שלו. עם זאת, סיכון זה יקבל תשומת לב מיוחדת של הנהלת הבנק בהתוויית האסטרטגיה העסקית ומסגרת ניהול הסיכון המתאימה.
- במהלך תקופת הדוח לא חלו שינויים מהותיים בסיכונים המתפתחים והמובילים בבנק.

ריכוז הסיכונים המתפתחים בבנק

הסיכון	תיאור הסיכון
סיכון רגולטורי	השלכות הרגולציה בכל הקשור להטלת מגבלות משמעותיות על פעילות הבנק והצבת דרישות מכבידות
סיכון צינת	סיכון הצינת הינו הסיכון שעל תאגיד תוטל סנקציה חוקית או רגולטורית, הפסד פיננסי מהותי או מגיעה במוניטין כתוצאה מכישלון שלו לציית לחוקים, תקנות, הוראות הרגולציה, הנהלים הפנימיים והקוד האתי
סיכון סייבר	אפשרות תקיפת הסייבר על מערכות IT של הבנק ואתרי הבנק
סיכון מקרו-כלכלי וסיכון משקי	סיכון שהבנק עשוי להיות מושפע ממנו בעקבות הרעה בנתונים מקרו כלכליים בישראל וסיכונים משקיים אחרים ובעיקר בגין שיעורי האבטלה

[לפירוט בדבר תיאור הסיכונים המתפתחים וניהולם ראה זיהוי גורמי סיכון מובילים ומתפתחים בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2016, פרק 1.3.](#)

1.4. תיאור היעדים והאסטרטגיה העסקית

לבנק תוכנית אסטרטגית אשר במרכזה צמיחה מבוקרת תוך מיקוד בפעילות קמעונאית מתמחה במשכנתאות והמשך פיתוח האשראי הצרכני.

[לפרטים אודות היעדים האסטרטגיים של הבנק ראה פרק 1.4 בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2016.](#)

[במהלך תקופת הדוח המשיך הבנק ביישום התוכנית האסטרטגית.](#)

1.5. אירועים לאחר תאריך המאזן

ביום 27 באפריל אישר דירקטוריון הבנק את מדיניות חלוקת הדיבידנדים, לפרטים ראה להלן פרק הון והלימות הון. ביום 27 באפריל אישר דירקטוריון הבנק חלוקת דיבידנד בסך 1.8 מיליוני ש"ח. לפרטים ראה להלן פרק הון והלימות הון. ביום 9 במאי 2017 הודיעה חברת הדירוג Standard & Poor's Maalot כי היא מותירה את דירוג המנפיק של הבנק העומד על iA+, ומשנה את תחזית הדירוג לחיובית מיציבה.

פרק 2 - הסבר וניתוח לתוצאות ולמצב העסקי

2.1 מגמות, תופעות, התפתחויות ושינויים מהותיים

התפתחויות בסביבה הכלכלית

שיעור האבטלה בישראל לסוף הרבעון הראשון של שנת 2017 עמד על 4.2%, לעומת שיעור של 4.4% ברבעון הרביעי של 2016.

בחודש מרץ 2015 הוריד בנק ישראל את הריבית ב-0.15%, לשיעור של 0.1% והיא נותרה ברמה זו עד סוף הרבעון הראשון של 2017.

ברבעון הראשון של שנת 2017 מדד ת"א 35 רשם ירידה של כ-5.0%, מדד ת"א 125 רשם ירידה של כ-2.4% ואילו מדד איגרות החוב הממשלתיות רשם עליה של כ-0.1%. המחזור היומי הממוצע במניות ובתעודות סל הסתכם ב-1.6 מיליארד שקלים, עלייה של כ-14.5% לעומת התקופה המקבילה אשתקד. ברבעון הראשון של 2017 הנפקות והקצאות של מניות על ידי חברות ישראליות בארץ ובחו"ל הסתכמו כ-27.7 מיליארד שקלים, עלייה של כ-8.1% לעומת התקופה המקבילה אשתקד.

מדד המחירים לצרכן (מדד בגין) ברבעון הראשון עלה בשיעור של 0.1%. שער השקל מול הדולר התחזק מתחילת השנה בשיעור של כ-5.5%, ומול האירו ב-4.0%.

על פי נתוני הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה, מתחילת השנה ועד חודש פברואר מדד מחירי הדירות רשם עליה של 0.5%. בחודשים דצמבר 2016 עד פברואר 2017 נמכרו כ-7,190 דירות חדשות, עלייה של כ-13.2% לעומת מספר הדירות החדשות שנמכרו בשלושת החודשים הקודמים (ספטמבר - נובמבר 2016).

ברבעון הראשון של שנת 2017 בוצעו במערכת הבנקאית הלוואות לדיוור בסך 3.8 מיליארד ש"ח, כאשר במגזר השקלי שיעור הריבית הממוצע עמד על 3.26% ובמגזר צמוד המדד על 3.80%, זאת לעומת ביצועים בסך של 3.5 מיליארד ש"ח ברבעון האחרון של שנת 2016 בריביות ממוצעות של 3.21% ו-3.66% (עלייה של כ-0.05 נקודות האחוז ושל 0.14 נקודות האחוז בהתאמה).

2.2 התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח כולל אחר

רווח ורווחיות

הרווח הנקי הסתכם ברבעון הראשון של שנת 2017 ב-7.6 מיליוני ש"ח, לעומת 22.4 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, עיקר הקיטון נובע ממימוש אגרות חוב זמינות למכירה שהניב רווח נקי של כ-21.0 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, בנטרול רווח חריג זה הרווח הנקי לרבעון המקביל אשתקד הסתכם ב-1.4 מיליוני ש"ח.

תשואת הרווח הנקי על ההון העצמי הממוצע ברבעון הראשון של שנת 2017 הייתה 3.8% לעומת 11.9% ברבעון המקביל אשתקד, בנטרול הרווח ממימוש אגרות החוב הזמינות למכירה התשואה אשתקד הייתה 0.7%.

הכנסות והוצאות ריבית

ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכמו הכנסות ריבית, נטו ב-86.7 מיליוני ש"ח, לעומת 81.6 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד - גידול של כ-6.3%.

הגידול נובע בעיקר משיפור במרווחי הריבית ומהשפעת השינוי במדד המחירים לצרכן.

ההתפתחויות בשיעורי הכנסות והוצאות

להלן פערי הריבית בין נכסים כספיים להתחביויות במגזרי ההצמדה השונים:

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2016	2017	
3.04%	3.12%	לא צמוד
1.72%	2.27%	צמוד למדד ⁽¹⁾
1.71%	2.04%	מט"ח וצמוד מט"ח ⁽²⁾
2.57%	2.76%	סך הכל פער הריבית

להלן היקף הפעילות והתרומה להכנסות ריבית, נטו של מגזרי ההצמדה השונים:

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ					
2016			2017		
היקף פעילות	תרומה להכנסות ריבית, נטו	היקף פעילות	תרומה להכנסות ריבית, נטו	היקף פעילות	תרומה להכנסות ריבית, נטו
ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח	ב-%	במיליוני ש"ח
62%	59.4	59%	58.3	62%	58.3
27%	19.4	29%	15.1	27%	15.1
10%	7.9	12%	8.2	10%	8.2
100%	86.7	100%	81.6	100%	81.6

(1) הכנסות המגזר הצמוד כוללות גם הפרשי הצמדה ואינן כוללות השפעת מכשירים נגזרים.
 (2) הכנסות מגזר המט"ח אינן כוללות הפרשי שער על הקרן והשפעת מכשירים נגזרים.

[לפירוט נרחב ראה נספח - שיעורי הכנסות והוצאות ריבית של הבנק והחברות מאוחדות שלו וניתוח שינויים בהכנסות והוצאות ריבית, בדוח ממשל תאגידי פרטים נוספים ונספחים לדוח זה.](#)

הוצאות בגין הפסדי אשראי

ההוצאות בגין הפסדי אשראי ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכמו בכ-11.0 מיליוני ש"ח, לעומת כ-12.3 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד - קיטון של כ-11%.

להלן שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי לתקופה, בפריסה רבעונית, במונחים שנתיים אפקטיביים:

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום				
31/03/2016	30/06/2016	30/09/2016	31/12/2016	31/03/2017
0.49%	0.13%	0.28%	0.32%	0.46%
0.21%	(0.18%)	(0.06%)	(0.03%)	0.11%
0.38%	0.09%	0.20%	0.24%	0.35%

[לפירוט נוסף ראה להלן במסגרת הדיון על התפתחות האשראי לציבור והדיון על סיכון האשראי המופיעים בפרק 3.1 לדוח זה ובביאורים 6 ו-13 לדוח הכספי.](#)

הכנסות שאינן מריבית

הכנסות שאינן מריבית ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכמו ב-34.9 מיליוני ש"ח, לעומת 67.9 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד, כמפורט להלן:

ברבעון הראשון של שנת 2017 לא נרשמו הכנסות מימון שאינן מריבית, לעומת 32.1 מיליוני ש"ח שנרשמו ברבעון המקביל אשתקד. עיקר הקיטון נובע ממימוש אגרות חוב זמינות למכירה בסך של 33.7 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. העמלות ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכמו ב-32.0 מיליוני ש"ח, לעומת 30.7 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד,

גידול של כ-4%, הנובע בעיקרו מגידול בעמלות ליווי פרויקטים ומגידול במצבת מכשירי ה-ATM של הבנק הפרוסי ברחבי הארץ.

הכנסות אחרות ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכמו ב-2.9 מיליוני ש"ח, לעומת 5.1 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד.

הוצאות

ההוצאות התפעוליות והאחרות ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכמו ב-99.7 מיליוני ש"ח, לעומת 96.2 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד - גידול של כ-3.6%. עיקר הגידול נובע מגידול בהוצאות הפרסום ובהוצאות המחשוב.

הוצאות השכר ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכמו ב-43.2 מיליוני ש"ח, לעומת 44.7 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד - קיטון של כ-3.4%.

הפרשה למיסים

ההפרשה למיסים על הרווח מפעולות רגילות רבעון הראשון של שנת 2017 הסתכמה בסך של כ-3.3 מיליון ש"ח, לעומת 18.6 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. שיעור המס האפקטיבי הינו 30.3%, לעומת 45.4% בתקופה מקבילה אשתקד ולעומת שיעור מס סטטוטורי של 35.04%.

הקיטון בשיעור המס האפקטיבי לעומת אשתקד נובע בעיקר מהורדת שיעור המס בתקופה המקבילה אשתקד אשר גרמה לקיטון בנכסי המס הנדחה כנגד הוצאות מס. השפעת אירוע זה הינה של הגדלת שיעור המס האפקטיבי ב-11 נקודות האחוז.

התפתחויות בסעיפי רווח כולל אחר

הרווח הכולל האחר (לאחר השפעת המס) ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכם בסך של כ-0.6 מיליוני ש"ח, לעומת הפסד כולל אחר בסך של כ-16.1 מיליוני ש"ח ברבעון המקביל אשתקד. עיקר השינוי נובע בשל רווח ממימוש אגרות חוב זמינות למכירה בתקופה המקבילה אשתקד.

[לפרטים נוספים אודות הרווח הכולל האחר ראה ביאור 4 לדוחות הכספיים.](#)

[לפרטים אודות קרן הונית שלילית בחלוקה לטווחים של משך הזמן ושיעור הירידה ראה ביאור 5 לדוחות הכספיים.](#)

סך הכל הרווח הכולל ברבעון הראשון של שנת 2017 הסתכם בסך של כ-8.2 מיליוני ש"ח לעומת כ-6.3 מ' ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

2.3. ההתפתחויות של הנכסים, ההתחייבויות, ההון, הלימות ההון והמינוף

ההתפתחויות בסעיפי הנכסים וההתחייבויות

סך כל המאזן ליום 31 במרץ 2017, הסתכם ב-13,817 מיליוני ש"ח, לעומת 14,202 מיליוני ש"ח בתום שנת 2016 - קיטון של כ-2.7%.

נכסים נזילים

יתרת הנכסים הנזילים (מזומנים, פיקדונות בבנקים וניירות ערך) ליום 31 במרץ 2017, הסתכמה ב-3,832 מיליוני ש"ח, לעומת 3,956 מיליוני ש"ח בתום שנת 2016 - קיטון של כ-3.0%.

יתרת המזומנים והפיקדונות בבנקים ליום 31 במרץ 2017, הסתכמה ב-2,723 מיליוני ש"ח, לעומת 2,522 מיליוני ש"ח בתום שנת 2016 - גידול של כ-8.0%.

להלן התפתחות תיק ניירות הערך (במיליוני ש"ח):

שינוי יתרות ב-%	31 במרץ 2017	שערך ⁽²⁾	תנועות שוטפות ⁽¹⁾	31 בדצמבר 2016	
(31.5%)	666.7	(9.1)	(201.1)	876.9	ניירות ערך זמינים למכירה
(26.2%)	442.0	(2.6)	(113.0)	557.6	ניירות ערך למסחר
(29.4%)	1,108.7	(11.7)	(314.1)	1,434.5	סה"כ תיק ניירות ערך

(1) כולל קניות, מכירות, פדיונות ותקבולי ריבית.

(2) כולל רווחים שמומשו ושטרם מומשו מהתאמות לשווי הוגן בניירות ערך זמינים למכירה ובניירות ערך למסחר, הכנסות מריבית, הפרשי שער ושערך.

אשראי לציבור

יתרת האשראי לציבור, נטו הסתכמה ביום 31 במרץ 2017, ב-9,590 מיליוני ש"ח, לעומת 9,790 מיליוני ש"ח בתום שנת 2016 - קיטון בשיעור של 2.0%.
להלן התפתחות תיק האשראי (במיליוני ש"ח):

שינוי יתרות-%	31 במרץ 2017	פירעונות בתקופה ⁽²⁾	ביצועים בתקופה ⁽¹⁾	31 בדצמבר 2016	
(1%)	6,963	(340)	289	7,014	אשראי לדיור
6%	990	(164)	219	935	הלוואות צרכניות סולו
-	7,953	(504)	508	7,949	סך הכל אשראי לדיור וצרכני
(4%)	918	(168)	132	954	אשראי עסקי למעט נכסים מסחריים
1%	467	(32)	38	461	אשראי לרכישת נכסים מסחריים
(33%)	357	(211)	39	529	אחר
(2%)	9,695	(915)	717	9,893	סך הכל אשראי לציבור נטו
(2%)	(105)			(103)	הפרשה להפסדי אשראי
(2%)	9,590			9,790	סך הכל אשראי לציבור לפני הפרשה להפסדי אשראי

(1) לא כולל מיחזורים.

(2) כולל צבירת ריבית הפרשי הצמדה והפרשי שער.

[לפירוט נוסף ראה להלן במסגרת הדיון על התפתחות האשראי לציבור והדיון על סיכון האשראי המופיעים בפרק 3.1 לדוח זה וכן בדוח על הסיכונים המוצג באתר האינטרנט של הבנק.](#)

פיקדונות הציבור

להלן הרכב פיקדונות הציבור (במיליוני ש"ח):

השינוי באחוזים	31 בדצמבר 2016	31 במרץ 2017	
(3%)	8,450	8,185	פיקדונות של אנשים פרטיים ⁽¹⁾
10%	984	1,079	פיקדונות של גופים מוסדיים
7%	1,434	1,534	פיקדונות של תאגידים ואחרים
(1%)	10,868	10,798	סה"כ פיקדונות הציבור⁽²⁾

(1) מזה סך של 2,614 מיליוני ש"ח לאנשים פרטיים אשר יש להם חשבון עו"ש פעיל בבנק (ליום 31 בדצמבר 2016 - 2,636 מיליוני ש"ח).
(2) כ-53% מפקדונות הציבור הינם עד 1 מיליון ש"ח, וכ-76% מהפיקדונות הם של אנשים פרטיים. לפרטים אודות סוגי פיקדונות ופיקדונות לפי סדר גודל ראה ביאור 7 לתמצית הדוחות הכספיים.

פעילות חוץ מאזנית בניירות ערך המוחזקים בידי הציבור

נכון ליום 31 במרץ 2017 מספר הלקוחות המחזיקים תיקי ניירות ערך במשמרת הבנק עומד על כ-15 אלפי לקוחות בדומה למספר הלקוחות בסוף שנת 2016. שווי תיקי ניירות ערך של לקוחות אלה ליום 31 במרץ 2017, עומד על כ-10.5 מיליארדי ש"ח, לעומת כ-10.0 מיליארדי ש"ח בסוף שנת 2016.

ניירות ערך שהושאלו

יתרת ניירות ערך שהושאלו הסתכמו ביום 31 במרץ 2017 בכ-411 מיליוני ש"ח (מזה 272 מיליוני ש"ח עבור תיק הנוסטרו), לעומת כ-590 מיליוני ש"ח בתום שנת 2016 (מזה 312 מיליוני ש"ח עבור תיק הנוסטרו). הקיטון נובע מפעילות מול תיק הנוסטרו ומול לקוחות.

אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים

יתרת אגרות חוב וכתבי התחייבויות נדחים הסתכמה ביום 31 במרץ 2017 ב-1,501 מיליוני ש"ח (מזה יתרת כתבי התחייבויות נדחים בסך של 458 מיליוני ש"ח), לעומת 1,582 מיליוני ש"ח בתום שנת 2016 (מזה יתרת כתבי התחייבויות נדחים בסך של 465 מיליוני ש"ח). עיקר השינוי ביתרה נובע מפדיון של אגרות חוב על פי תנאי הפירעון המקורי שלהן.

נכסים והתחייבויות בגין מכשירים נגזרים

יתרת נכסים בגין מכשירים נגזרים הסתכמה ביום 31 במרץ 2017 ב-90 מיליוני ש"ח (מזה כ-83 מיליוני ש"ח הינם עבור פעילות לקוחות), לעומת 151 מיליוני ש"ח בתום שנת 2016. (מזה כ-144 מיליוני ש"ח הינם עבור פעילות לקוחות).
יתרת התחייבויות בגין מכשירים נגזרים הסתכמה ביום 31 במרץ 2017 ב-88 מיליוני ש"ח (מזה כ-83 מיליוני ש"ח הינם עבור לקוחות), לעומת 147 מיליוני ש"ח בתום שנת 2016. (מזה כ-144 מיליוני ש"ח הינם עבור פעילות לקוחות).

הון והלימות הון

להלן טבלה המציגה יחס הלימות הון, יחס מינוף ותשואה להון בפריסה רבעונית (באחוזים):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
31/03/2016	30/06/2016	30/09/2016	31/12/2016	31/03/2017	
5.7%	5.5%	5.5%	5.7%	5.9%	הון למאזן
9.7%	9.7%	9.7%	10.1%	10.1%	הון עצמי רובד 1 לנכסי סיכון
13.3%	14.6%	14.0%	14.5%	14.6%	ההון הכולל לנכסי סיכון
5.4%	5.2%	5.2%	5.3%	5.5%	יחס המינוף
11.9%	8.9%	5.0%	3.0%	3.8%	תשואה להון (רווח נקי להון ממוצע)

ההון העצמי רובד 1 לנכסי סיכון כמעט שאינו כולל השפעת הוראות מעבר ואינו כולל התאמות הנובעות מהקלות בשל תוכנית התייעלות.

להלן טבלה המציגה תנועה בהון עצמי, הון עצמי רובד 1, הון עצמי רובד 2 והון כולל (במיליוני ש"ח):

הון כולל	הון עצמי רובד 2	הון עצמי רובד 1	הון עצמי	
1,152.5	352.1	800.4	808.3	יתרה ליום 31 בדצמבר 2016
7.6	-	7.6	7.6	רווח נקי לתקופה ⁽¹⁾
(3.0)	-	(3.0)	(3.0)	דיבידנד
0.6	-	0.6	0.6	רווח כולל אחר, נטו לאחר השפעת המס ⁽¹⁾
(2.8)	(2.8)	-	-	שינוי ביתרת כתבי התחייבויות נדחים המוכרים כהון רובד 2
1.4	1.4	-	-	שינוי בהפרשה קבוצתית המוכרת כהון רובד 2
(3.4)	-	(3.4)	-	אחר
1,152.9	350.7	802.2	813.5	יתרה ליום 31 במרץ 2017

(1) ראה לעיל פירוט רווח ורווחיות בפרק התפתחויות מהותיות בהכנסות, בהוצאות וברווח הכולל האחר.

להלן טבלה המציגה את יחסי ההון לרכיבי סיכון (באחוזים)

31 בדצמבר		31 במרץ		
2016	2016	2016	2017	
10.1	9.7	10.1	10.1	יחס הון עצמי רובד 1 לרכיבי סיכון
14.5	13.3	14.6	14.6	יחס ההון הכולל לרכיבי סיכון
9.8	9.4	9.9	9.9	יחס הון עצמי רובד 1 המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים ליום הדוח
13.3	12.9	13.5	13.5	יחס ההון הכולל המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים ליום הדוח

ביום 30 במאי, 2013 פרסם בנק ישראל הוראות נוהל בנקאי תקין מעודכנות המאמצות את המלצות באזל II ובאזל III החל מיום 1 בינואר 2014 במערכת הבנקאית בישראל (הוראות ניהול בנקאי תקין 201 - 211).

על פי הוראות אלה על הבנק לעמוד ביחס הון עצמי רובד 1 מזערי לנכסי סיכון משוקללים של 9% וביחס הון כולל מזערי לנכסי סיכון משוקללים של 12.5% החל מיום 1 בינואר 2015 ביום 28 בספטמבר 2014, פרסם המפקח על הבנקים הנחיות בנושא מגבלות למתן הלוואות לדיור, בהתאם להנחיות המערכת הבנקאית נדרשת להגדיל את יעד הון עצמי רובד 1 בשיעור המבטא 1% מיתרת הלוואות לדיור. על הבנקים להגדיל את יעד ההון המזערי בשיעורים רבעוניים של 0.125% מיתרת הלוואות לדיור החל מיום 1 באפריל 2015 ועד ליום 1 בינואר 2017.

בהתאם להנחיות המפקח המצויינות לעיל, יחס הון עצמי רובד 1 מזערי הנדרש מהבנק ליום 31 במרץ 2017 הינו 9.9%. קביעת יעדי ההון מהווה שלב התחלתי ומהותי בתהליך תכנון ההון כאשר, יתר השלבים נגזרים ממנו שכן יעד ההון המזערי שקבע בנק ישראל מהווה, למעשה, מגבלת תכנון. יעד ההון נקבע תוך התחשבות בסביבה הרגולטורית, והאסטרטגיה העסקית של הבנק. בהמשך לאמור לעיל ובמסגרת דיוני, הנחה הדירקטוריון את ההנהלה להכין תכנית פעולה ארוכת טווח הכוללת מתווה עולה בו יחס הון רובד 1 יגיע במדורג לשיעור של 10.5% בסוף שנת 2019.

הון רובד 2

יתרת כתבי התחייבויות נדחים שהונפקו לציבור ופיקדונות נדחים שגויסו ממשקי בית ומלקוחות מוסדיים, הנכללת בהון רובד 2 לצורך חישוב יחס ההון לרכיבי הסיכון, הסתכמה ב-31 במרץ 2017 ב-260.5 מיליוני ש"ח, לעומת 263.3 מיליוני ש"ח בתום שנת 2016.

ביום 9 ביוני 2016 הנפיקה ירושלים מימון והנפקות (2005) בע"מ, חברת בת בשליטה ובבעלות מלאה של הבנק (להלן: "חברת הבת"), 128.4 מיליוני ש"ח כתבי התחייבות נדחים מותנים, סדרה 11 מסוג COCO (Contingent Convertibles) הכוללים גם מנגנון לספיגת הפסדים באמצעות מחיקת קרן. כתבי ההתחייבות הונפקו באמצעות דוח הצעת מדף מיום 7 ביוני 2016 והודעה משלימה מיום 9 ביוני 2016. כתבי ההתחייבות עומדים בתנאי הוראות נב"ת 202 ומוכרים על ידי המפקח על הבנקים כהון רובד 2.

[לפרטים נוספים אודות ההנפקה ראו בדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2016.](#)

יחס מינוף

	31 במרץ		
	2016	2016	2017
הון עצמי רובד 1	800.4	783.6	802.2
סך חשיפות מאזניות	14,290.8	13,891.6	13,907.1
חשיפות חוץ מאזניות אחרות (לאחר מקדמי המרה לחשיפות מאזניות)	648.6	668.0	687.1
סכומי תוספות בגין חשיפה פוטנציאלית עתידית הקשורה לכל העסקאות בגין נגזרים	41.6	26.4	87.2
סכומים בגין נכסים שנוכו בקביעת הון עצמי רובד 1	(7.9)	(6.7)	(11.3)
סך החשיפות	14,973.1	14,579.3	14,670.1
יחס המינוף	5.3%	5.4%	5.5%
יחס המינוף המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים	5.0%	5.0%	5.0%

ביום 28 באפריל 2015, פרסם הפיקוח על הבנקים את הוראות ניהול בנקאי תקין 218 בנושא "יחס מינוף" (להלן: "ההוראה"). ההוראה קובעת יחס מינוף פשוט ושקוף שאינו מבוסס סיכון, אשר יפעל כמדידה משלימה ואמינה לדרישות ההון מבוססות סיכון, ואשר נועד להגביל את צבירת המינוף בתאגיד הבנקאי.

בהתאם להוראה, תאגיד בנקאי יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-5% על בסיס מאוחד. תאגיד בנקאי שסך נכסיו המאזניים על בסיס מאוחד מהווה 20% או יותר מסך הנכסים המאזניים במערכת הבנקאית, יעמוד ביחס מינוף שלא יפחת מ-6%. בהתאם לאמור לעיל, יחס המינוף המזערי שיידרש מהבנק הוא 5%.

תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס המינוף החל מיום 1 בינואר 2018. תאגיד בנקאי, אשר ביום פרסום ההוראה עומד בדרישה של יחס המינוף המזערי החל עליו, לא ירד מהסף שנקבע בהוראה.

הבנק עומד ביחס המינוף הקבוע בהוראה.

מדיניות חלוקת דיבידנדים וחלוקת דיבידנדים

ביום 27 באפריל, 2017, החליט דירקטוריון הבנק לאמץ מדיניות חלוקת דיבידנד מעודכנת ("מדיניות חלוקת דיבידנד"). בהתאם למדיניות זו, ניתן יהיה לחלק כדיבידנד עד 30% מהרווח הנקי של הבנק בהתאם לדוחות הכספיים של הבנק ובכפוף, בין היתר, לכך שהבנק יעמוד ביעדי הלימות ההון הרגולטורים החלים עליו גם לאחר חלוקת הדיבידנד. עוד נקבע במדיניות, כי בהגעה ליעדי הלימות ההון ארוכי הטווח ובמתווה עולה כפי שהנחה הדירקטוריון את הנהלת הבנק לפעול על פיהן (נכון למועד הדוח המידי, 10.5% יחס הון עצמי רובד 1), ניתן יהיה לחלק דיבידנד בסכום של עד 50% מהרווח הנקי ובכפוף לעמידה בכל יתר התנאים הדרושים לחלוקה על פי דין ולמגבלות החלות על הבנק [\(לפרטים אודות מדיניות חלוקת הדיבידנד הקודמת של הבנק ראה ביאור 25א\(ב\) לדוח הכספי של הבנק לשנת 2016\)](#).

חלוקת הדיבידנד בפועל כפופה להחלטות פרטניות של הדירקטוריון בטרם כל חלוקה, ובכפוף להוראות הדין שחלות על חלוקת דיבידנד ובכלל זה הוראות חוק החברות, התשנ"ט - 1999 והוראות בנק ישראל ולמגבלות החלות על הבנק, ולכן נסיבות מסוימות יכול וימנעו מהבנק את האפשרות לחלק דיבידנד.

מדיניות חלוקת הדיבידנד תישאר בתוקפה כל עוד לא החליט הדירקטוריון אחרת ועשויים להיות בה שינויים מעת לעת ואין באמור בה כדי לגרוע מסמכות דירקטוריון הבנק להחליט מעת לעת בהתחשב בשיקולים עסקיים ובהוראות הדין ובהוראות רגולטוריות החלות על הבנק, על שינוי המדיניות או על שינוי שיעור הדיבידנד שיחולק בגין תקופה מסוימת או להחליט שלא לחלק דיבידנד בגין תקופה מסוימת.

מובהר בזה, למען הסר ספק, כי אין באישור מדיניות חלוקת דיבידנד כדי ליצור התחייבות כלפי צד שלישי כלשהו לחלוקה של דיבידנד בפועל ו/או מועדי תשלום דיבידנד ו/או שיעורו וכי כל חלוקה של דיבידנד בפועל יהיה כפוף לעמידה בכל התנאים הדרושים לחלוקה על פי דין ולמגבלות החלות על הבנק בהתייחס לחלוקה ולהחלטה ספציפית של הדירקטוריון. המידע האמור לעיל בדבר חלוקת הדיבידנד מהווה מידע צופה פני עתיד, העשוי שלא להתממש כולו או חלקו או להתממש באופן שונה מכפי שנצפה. מידע זה מתבסס על הערכות ותחזיות שונות שהיו בפני דירקטוריון הבנק. מידע זה יכול שלא יתממש בשל שינויים העשויים לחול בגורמים שונים שאינם בשליטת הבנק בלבד. הגורמים המשפיעים כוללים תחזיות והערכות לגבי שינויים במצב הכלכלי במשק, חקיקה, הוראות גורמי פיקוח ואחרים ושינויים ברווחיות הבנק בתכנית האסטרטגית, ובתכנית העבודה.

במהלך תקופת הדוח חולק דיבידנד בסך של 3.0 מיליוני ש"ח. לאחר תאריך המאזן אישר דירקטוריון הבנק חלוקת דיבידנד בסך 1.8 מיליוני ש"ח.

[לפרטים נוספים אודות חלוקת הדיבידנדים ראה ביאור 16 לדוח הכספי.](#)

2.4. תיאור עסקי התאגיד הבנקאי לפי מגזרי פעילות פיקוחיים

הבנק פועל באמצעות מטה הבנק, סניפיו וחברות בנות ומספק מגוון שירותים בנקאיים בחמישה מגזרי פעילות עיקריים. גישת ההנהלה לפיכוח פעילות הבנק אינה שונה מהותית מגישת פילוח המגזרים הפיקוחיים כמתואר להלן:

- **מגזר משקי הבית** - לקוחות המגזר הינם אנשים פרטיים (למעט אלה הנכללים במגזר בנקאות פרטית).
  - **מגזר בנקאות פרטית** - לקוחות המגזר הינם אנשים פרטיים להם יתרת תיק נכסים פיננסיים העולה על 3 מיליוני ש"ח.
  - **מגזר עסקי** - לקוחות המגזר הינם חברות בניה, קבלנים וחברות נדל"ן, תאגידים ועמותות.
  - **מגזר מוסדיים** - לקוחות המגזר כוללים חברי בורסה המנהלים כספי לקוחות, חברות ביטוח וגופים מוסדיים נוספים.
  - **מגזר ניהול פיננסי** - המגזר כולל את פעילות הנוסטרו של הבנק ופעילות ניהול הנכסים וההתחייבויות של הבנק. הכללים העיקריים שיושמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים:
  - **הכנסות ריבית, נטו** - מרווח המתקבל מההפרש בין ריבית האשראי שהועמד ללקוחות המגזר לבין מחיר הכסף (מחיר ההעברה הכלכלי התואם את מגזר ההצמדה ואת מח"מ האשראי).
  - וכן רווח המתקבל מההפרש בין ריבית הפיקדון שניתן ללקוחות המגזר לבין מחיר הכסף (מחיר ההעברה הכלכלי התואם את מגזר ההצמדה ואת מח"מ הפקדון).
  - **הכנסות שאינן מריבית** - הכנסות שאינן מריבית נזקפות ישירות למגזר בו מסווגת פעילות הלקוח.
  - **הוצאות בגין הפסדי אשראי** - ההפרשה נזקפה למגזר הפעילות בו מסווגת פעילות הלקוח אשר בגינה בוצעה ההפרשה. באופן דומה, גביה מהפרשה שבוצעה או הקטנתה יוחסה אף היא למגזר בו מסווגת פעילות הלקוח.
  - **הוצאות תפעוליות ואחרות** - הוצאות ישירות הניתנות לזיהוי, נזקפו ספציפית למגזרי הפעילות. יתרת הוצאות העקיפות או הוצאות ישירות שלא ניתן היה לשייכן באופן ספציפי, יוחסו על פי מודל לפיו הוצאות אלו מיוחסות בהתאם לחלקן היחסי של המשרות ישירות במגזר מסך המשרות בבנק, המהווה אומדן מיטבי להיקף פעילות הלקוח במגזר הפעילות.
  - **מיסים על הכנסה** - המיסים חושבו על פי שיעור המס האפקטיבי, ויוחסו בהתאם לכל מגזר.
- [לפרטים אודות הכללים העיקריים שיושמו בחלוקת תוצאות הפעילות בין המגזרים השונים ראה ביאור 12 לדוחות הכספיים.](#)

להלן פירוט הרווח הנקי (הפסד) לפי מגזרי פעילות:

לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ			
	2016	2017	שינוי
מגזרים	מיליוני ש"ח		ב-%
משקי בית	0.2	2.8	1,300
בנקאות פרטית	(0.6)	(0.6)	-
מגזר עסקי*	6.7	8.3	24
גופים מוסדיים	(2.5)	(3.2)	(28)
מגזר ניהול פיננסי	18.6	0.3	(98)
סה"כ	22.4	7.6	(66)
*מורכב משני תתי המגזרים הבאים:			
עסקים קטנים וזעירים	4.7	6.2	32
עסקים בינוניים וגדולים ⁽¹⁾	2.0	2.1	(5)

להלן פירוט היתרות הממוצעות (לתקופה של שלושה חודשים שהסתיימה ביום 31 במרץ) של הנכסים וההתחייבויות ששימשו למגזרי הפעילות:

	התחייבות		נכסים		
	2016	2017	שינוי	2016	
מגזרים	מיליוני ש"ח		ב-%	מיליוני ש"ח	
משקי בית	6,917.9	6,678.3	1	8,224.4	8,304.2
בנקאות פרטית	1,585.6	1,578.2	2	8.2	8.4
מגזר עסקי*	1,477.2	1,429.9	(15)	1,834.5	1,562.0
גופים מוסדיים	1,154.4	1,135.3	-	-	1.7
מגזר ניהול פיננסי	2,132.0	2,203.7	1	3,985.3	3,958.3
סה"כ	13,267.1	13,025.4	(1)	14,052.4	13,834.6
*מורכב משני תתי המגזרים הבאים:					
עסקים קטנים וזעירים	1,164.3	970.2	(22)	1,338.3	1,050.0
עסקים בינוניים וגדולים ⁽¹⁾	312.9	459.7	3	496.2	512.0

(1) מגזר זה כולל את הפעילויות עם העסקים הגדולים, אשר היקפן אינו מהותי.

מגזר משקי בית

במסגרת פעילות מגזר משקי הבית מספק הבנק מגוון של שירותים ומוצרים פיננסיים עבור אנשים פרטיים (למעט אלו המיוחסים למגזר "בנקאות פרטית"). המוצרים העיקריים העומדים לרשות לקוחות הבנק במסגרת מגזר פעילות זה כוללים: הלוואות לרכישת דירת מגורים ונכסים מסחריים, הלוואות לכל מטרה בביטחון דירת מגורים, הלוואות צרכניות וכרטיסי אשראי, חשבונות עו"ש, פיקדונות וחשכונות, מסגרות עובר ושב, פעילות בשוק ההון בניירות ערך וייעוץ השקעות. מרבית לקוחות הבנק המשתייכים למגזר פעילות זה, מקבלים מהבנק שירותי בנקאות באמצעות סניפי הבנק ובאמצעות מוקד הלקוחות של הבנק.

[לפרטים נוספים אודות סיכונים בתיק הלוואות לדיור וסיכונים בתיק הלוואות לאנשים פרטיים שאינם לדיור ראה להלן בפרק סקירת הסיכונים.](#)

להלן תמצית תוצאות פעילות המגזר (במיליוני ש"ח):

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ						
2016			2017			
סה"כ	אחר	הלוואות לדיור	סה"כ	אחר	הלוואות לדיור	
63.2	32.4	30.8	70.3	36.7	33.6	סך הכנסות ריבית, נטו
18.9	12.3	6.6	16.6	11.0	5.6	סך הכנסות שאינן מריבית
12.3	15.3	(3.0)	11.4	12.9	(1.5)	הוצאות (הכנסות) בגין הפסדי אשראי
69.2	53.5	15.7	71.3	53.7	17.6	הוצאות תפעוליות ואחרות
0.2	(13.2)	13.4	2.8	(13.3)	16.1	רווח נקי (הפסד)

בתקופת הדוח נרשם רווח נקי במגזר פעילות זה בסך 2.8 מיליוני ש"ח בהשוואה לרווח נקי בסך 0.2 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות מגזר זה מהוות כ-71% מהכנסות הבנק, הוצאות מגזר זה מהוות כ-71% מכלל הוצאות הבנק.

מגזר בנקאות פרטית

הפעילות הבנקאית במגזר בנקאות פרטית מספקת שירותים ומוצרים הניתנים לאנשים פרטיים להם תיק נכסים פיננסיים העולה על 3 מיליוני ש"ח.

להלן תמצית תוצאות פעילות המגזר (במיליוני ש"ח):

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2016	2017	
0.7	0.9	הכנסות ריבית, נטו
1.6	1.9	הכנסות שאינן מריבית
-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3.5	3.7	הוצאות תפעוליות ואחרות
(0.6)	(0.6)	הפסד נקי

בתקופת הדוח נרשם הפסד נקי במגזר פעילות זה בסך 0.6 מיליוני ש"ח כמו בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות מגזר זה מהוות כ-2% מהכנסות הבנק, הוצאות מגזר זה מהוות כ-4% מכלל הוצאות הבנק.

מגזר עסקי

המגזר העסקי מספק שירותים בנקאיים ללקוחות עסקיים. שירותים אלה מועמדים ללקוחות הבנק, באמצעות סקטור הנדל"ן ובאמצעות החטיבה הקמעונאית. המגזר כולל פעילות בסקטור הנדל"ן של ליווי פרויקטים לבניה למגורים בעיקר בשיטת הליווי הסגור, בין היתר, מימון פרויקטים לפי תמ"א 38 לסוגיה. בנוסף, מנהל הבנק אשראי הניתן למימון פרויקטים בתחום האנרגיה הסולארית, בין אם על ידו בלבד ובין אם במימון משותף עם גופים פיננסיים.

המגזר העסקי מחולק לתתי מגזרים להלן:

- מגזר עסקים קטנים וזעירים - עסקים שמחזור פעילותם קטן מ-50 מיליוני ש"ח.
- מגזר עסקים בינוניים וגדולים* - עסקים שמחזור פעילותם גדול או שווה ל-50 מיליוני ש"ח.

להלן תוצאות הפעילות של המגזר העסקי לפי תתי מגזרים (במיליוני ש"ח):

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2016	2017	
מגזר עסקים קטנים וזעירים		
		הכנסות ריבית, נטו
8.4	6.9	
		הכנסות שאינן מריבית
7.1	7.3	
-	1.1	הכנסות בגין הפסדי אשראי
6.8	6.5	הוצאות תפעוליות ואחרות
4.7	6.2	רווח נקי
מגזר עסקים בינוניים וגדולים*		
		הכנסות ריבית, נטו
3.4	3.1	
		הכנסות שאינן מריבית
2.1	2.5	
-	0.7	הוצאות בגין הפסדי אשראי
1.8	1.9	הוצאות תפעוליות ואחרות
2.0	2.1	רווח נקי

בתקופת הדוח נרשם רווח נקי במגזר העסקי בכללותו בסך 8.3 מיליוני ש"ח בהשוואה לרווח בסך 6.7 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות המגזר העסקי בכללותו מהוות כ-17% מהכנסות הבנק, הוצאות המגזר העסקי בכללותו מהוות כ-9% מכלל הוצאות הבנק.

*מגזר זה כולל את הפעילויות עם העסקים הגדולים, אשר היקפן אינו מהותי.

מגזר גופים מוסדיים

לקוחות המגזר כוללים חברי בורסה המנהלים כספי לקוחות, חברות ביטוח וגופים מוסדיים נוספים. להלן תמצית תוצאות פעילות המגזר (במיליוני ש"ח):

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2016	2017	
0.4	0.5	הכנסות ריבית, נטו
6.1	6.6	הכנסות שאינן מריבית
-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
11.1	11.6	הוצאות תפעוליות ואחרות
(2.5)	(3.2)	הפסד נקי

בתקופת הדוח נרשם הפסד במגזר פעילות זה בסך 3.2 מיליוני ש"ח בהשוואה להפסד בסך 2.5 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד.

הכנסות מגזר זה מהוות כ-6% מהכנסות הבנק, הוצאות מגזר זה מהוות כ-12% מכלל הוצאות הבנק.

מגזר ניהול פיננסי

הפעילויות במגזר זה כוללות את הניהול הכספי של הבנק, ואינן כוללות פעילות מול לקוחות הבנק. תחומי הפעילות העיקריים במגזר זה הם:

- ניהול ההון הפיננסי הפנוי של הבנק.
- ניהול נכסים והתחייבויות.
- ניהול תיק הנוסטרו של הבנק.
- ניהול החשיפות לסיכונים שוק לרבות חשיפות בסיס, ריבית ונזילות.
- פעילות מול בנקים בארץ ובחול.

להלן תמצית תוצאות פעילות המגזר (במיליוני ש"ח):

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
2016	2017	
5.5	5.0	הכנסות ריבית, נטו
32.1	-	הכנסות שאינן מריבית
-	-	הוצאות בגין הפסדי אשראי
3.8	4.7	הוצאות תפעוליות ואחרות
18.6	0.3	רווח נקי

בתקופת הדוח נרשם רווח נקי במגזר פעילות זה בסך 0.3 מיליוני ש"ח בהשוואה לרווח בסך 18.6 מיליוני ש"ח בתקופה המקבילה אשתקד. עיקר הקיטון ברווח נובע ממימוש אגרות חוב זמינות למכירה בתקופה מקבילה אשתקד.

הכנסות מגזר זה מהוות כ-4% מהכנסות הבנק, הוצאות מגזר זה מהוות כ-5% מכלל הוצאות הבנק.

2.5 חברות מוחזקות עיקריות

במהלך התקופה המדווחת לא חלו התפתחויות מהותיות בפעילות של חברות מוחזקות.

[לפרטים נוספים על חברות מוחזקות עיקריות ראה ביאור 15 לדוחות הכספיים לשנת 2016.](#)

פרק 3 - סקירת הסיכונים

3.1 סיכון אשראי

סקירה של הסיכון ואופן ניהולו

סיכון האשראי הוא הסיכון לפגיעה בשווי הבנק הנובע מהפוטנציאל שלווה או צד נגדי של הבנק ייכשל בעמידה בהתחייבויותיו ביחס לתנאים שסוכמו או עקב הרעה באיכות הלווים ושווי הביטחונות שהועמדו על ידם. סיכון האשראי הוא הסיכון העיקרי של הבנק. מהותיות סיכון זה תואמת את עסקי הליבה של הבנק. הסיכון בא לידי ביטוי בפעילות בעיקר מול לקוחות קמעונאיים, כ-90% מהפעילות. כחלק מניהול סיכון האשראי הבנק מנהל את סיכון הריכוזיות לענף הנדל"ן הנובע מהיעדר פיזור ענפי בתיק האשראי. במטרה לצמצם את סיכון הריכוזיות הענפי פועל הבנק לפיזור תיק האשראי בין לוויים רבים מענפי משק שונים. לסיכון ריכוזיות האשראי בבנק מספר היבטים עיקריים:

- סיכון ריכוזיות לוויים
- סיכון ריכוזיות ענפי משק
- סיכון ריכוזיות גיאוגרפית
- סיכון ריכוזיות מגזרי

[לפרוט נוסף של החשיפה והתייחסות לניהול סיכונים אשראי ראה בדוח השנתי לשנת 2016, עמודים 60-44.](#)

זיהוי וטיפול באשראי בעייתי והפרשה להפסדי אשראי

כחלק מהאמצעים שמפעיל הבנק לניהול סיכונים האשראי, קיימת מתודולוגיה לאיתור וזיהוי חובות בעייתיים המיושמת בכל קווי העסקים. [לפרטים נוספים אודות זיהוי וטיפול באשראי בעייתי והפרשה להפסדי אשראי, ראה ביאורים 6 ו-13](#) בדוח זה וכן בפרק סקירת הסיכונים לדוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2016 (עמודים 49-46).

להלן טבלה המציגה סיכון אשראי⁽³⁾ ונכסים שאינם מבצעים (במיליוני ש"ח):

	31 בדצמבר 2016			31 במרץ 2016			31 במרץ 2017		
	כולל	חוץ מאזני	מאזני	כולל	חוץ מאזני	מאזני	כולל	חוץ מאזני	מאזני
1. סיכון אשראי בעייתי⁽¹⁾									
סיכון אשראי פגום	50.8	4.9	45.9	29.2	2.3	26.9	43.9	4.7	39.2
סיכון אשראי נחות	16.9	0.6	16.3	15.0	0.8	14.2	17.9	0.6	17.3
סיכון אשראי בהשגחה מיוחדת ⁽²⁾	148.9	-	148.9	193.7	0.1	193.6	156.6	0.1	156.5
סך הכל סיכון אשראי בעייתי*	216.6	5.5	211.1	237.9	3.2	234.7	218.4	5.4	213.0
*מזה: חובות שאינם פגומים, בפיגור של 90 יום או יותר (בעיקר דויר) ⁽⁴⁾	153.1	-	153.1	196.6	-	196.6	150.2	-	150.2
2. נכסים שאינם מבצעים:									
חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית ⁽⁴⁾	38.4	4.9	33.5	17.1	2.3	14.8	32.4	4.7	27.7
סך הכל נכסים שאינם מבצעים	38.4	4.9	33.5	17.1	2.3	14.8	32.4	4.7	27.7

- (1) סיכון אשראי פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת.
 (2) לרבות בגין הלוואות שבגינן הפרשה לפי עומק הפיגור ובגין הלוואות לדויר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 יום או יותר.
 (3) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני מוצג לפני השפעת ההפרשה להפסדי אשראי ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לוויים.
 (4) לא כולל חובות שהכרת הכנסות בגינן נעשית על בסיס מזומן.

להלן פרטים בנוגע לתנועה תקופתית בחובות פגומים מאזניים (במיליוני ש"ח):

45.9	יתרת חובות פגומים לתחילת השנה 31 בדצמבר 2016
2.3	חובות שסווגו כחובות פגומים במהלך השנה
(6.3)	חובות שחזרו לסיווג שאינו פגום*
-	*מזה: בשל ארגון מחדש עוקב
(0.7)	מחיקות חשבונאיות
(2.0)	גבייה על בסיס מזומן
39.2	יתרת חובות פגומים ליום 31 במרץ 2017

יתרת חובות בארגון מחדש של חובות בעיתיים הסתכמה ביום 31 במרץ 2017, ב-39.2 מיליוני ש"ח, לעומת 45.9 מיליוני ש"ח בתום שנת 2016. כמו כן, יתרת חובות בארגון מחדש של חובות בעייתיים הסתכמה ביום 31 במרץ 2017 ב-21.7 מיליוני ש"ח, לעומת 21.8 מיליוני ש"ח בתום שנת 2016.

להלן פרטים על הלוואות לדיור בפיגור לפי הנספח להוראות ניהול בנקאי תקין מספר 314 (במיליוני ש"ח):

31 במרץ 2017								
סך הכל	יתרות בגין הלוואות בפיגור שמוחזרו ⁽³⁾	בפיגור של 90 ימים או יותר						
		סך הכל מעל 90 ימים	מעל 33 חודשים	מעל 15 חודשים עד 33 חודשים	מעל 6 חודשים עד 15 חודשים	90 ימים ועד 6 חודשים	בפיגור של 30 ועד 89 ימים	
13.7	-	13.2	6.9	2.6	1.6	2.1	0.5	סכום הפיגור
1.9	-	1.9	1.8	0.1	-	-	-	מזה: יתרת ההפרשה לריבית ⁽¹⁾
173.9	10.4	133.3	9.3	23.9	32.3	67.8	30.2	יתרת חוב רשומה
18.4	1.1	17.3	6.6	6.5	4.2	-	-	יתרת ההפרשה להפסדי אשראי ⁽²⁾
155.5	9.3	116.0	2.7	17.4	28.1	67.8	30.2	יתרת חוב נטו

להלן פרטים בנוגע לשיעורי הפרשה מסיכון אשראי לציבור:

31 בדצמבר 2016	31 במרץ 2016	31 במרץ 2017	
0.34%	0.15%	0.29%	שיעור יתרת אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית מיתרת האשראי לציבור ⁽¹⁾
1.55%	1.94%	1.55%	שיעור יתרת אשראי לציבור שאינו פגום שנמצא בפיגור של 90 ימים או יותר מיתרת האשראי לציבור
1.04%	1.09%	1.09%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור
305%	749%	380%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית ⁽¹⁾
55%	52%	59%	שיעור יתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור מיתרת אשראי לציבור פגום שאינו צובר הכנסות ריבית בתוספת יתרת אשראי לציבור אשר נמצא בפיגור של 90 ימים או יותר
1.87%	1.98%	1.89%	שיעור סיכון אשראי בעייתי בגין הציבור מסיכון אשראי כולל בגין הציבור
0.31%	0.49%	0.46%	שיעור ההוצאות בגין הפסדי אשראי מהיתרה הממוצעת של אשראי לציבור ⁽²⁾
0.40%	0.51%	0.33%	שיעור המחיקות נטו בגין אשראי לציבור מיתרת האשראי לציבור הממוצעת ⁽²⁾
38.4%	46.6%	31.2%	שיעור המחיקות נטו בגין האשראי לציבור מיתרת ההפרשה להפסדי אשראי בגין אשראי לציבור ⁽²⁾

(1) היחס מושפע מהרכב תיק האשראי של הבנק שהינו מטה הלוואות לדיור, כאשר לרוב סיווג חוב פגום אינו רלוונטי להלוואות לדיור.
 (2) במונחים שנתיים אפקטיביים.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 במרץ 2017										
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾						סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾										
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבוניות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	מזה			סך הכל	בעייתי ⁽⁵⁾	דירוג ביצועי אשראי ⁽⁷⁾	סך הכל	
			פגום	בעייתי ⁽⁵⁾	חובות ⁽²⁾					
ציבור - מסחרי										
5.5	-	(0.1)	23.1	23.8	917.6	1,860.3	23.8	1,836.6	1,860.4	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁶⁾
3.5	-	-	4.3	14.3	467.4	502.8	14.3	488.5	502.8	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
0.3	-	(0.1)	-	-	170.2	345.6	-	429.3	429.3	שירותים פיננסיים
0.1	0.1	0.1	0.6	0.6	13.6	29.9	0.6	35.9	36.5	אחרים*
9.4	0.1	(0.1)	28.0	38.7	1,568.8	2,738.6	38.7	2,790.3	2,829.0	סך הכל מסחרי
43.4	(0.4)	(1.8)	-	137.2	6,963.4	7,392.4	137.2	6,999.8	7,392.4	אנשים פרטיים - הלוואות לדיר
55.4	8.5	12.9	15.9	42.5	1,163.3	1,331.2	42.5	1,232.0	1,331.2	אנשים פרטיים - אחר
108.2	8.2	11.0	43.9	218.4	9,695.5	11,462.2	218.4	11,022.1	11,552.6	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	4.6	4.6	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	953.5	953.5	ממשלת ישראל
108.2	8.2	11.0	43.9	218.4	9,695.5	11,462.2	218.4	11,980.2	12,510.7	סך הכל פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	1.6	1.6	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	-	-	-	141.7	141.7	ממשלות בחו"ל
108.2	8.2	11.0	43.9	218.4	9,695.5	11,462.2	218.4	12,123.5	12,654.0	סך הכל

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות מכשירים נגזרים. כולל: חובות - 9,695.5 מיליוני ש"ח, אג"ח - 1,101.9 מיליוני ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 89.9 מיליוני ש"ח, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה - 1766.7 מיליוני ש"ח.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיר שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיר שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(6) כולל הלוואות לדיר אשר הועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה בסך של 168.8 מיליוני ש"ח ומסגרות שהועמדו לקבוצות אלו בסך של 283.7 מיליוני ש"ח (ליום 31.03.16 : 79.6 מיליוני ש"ח ו-195.6 מיליוני ש"ח, בהתאמה ליום 31.12.16 : 152.5 מיליוני ש"ח ו-219.7 מיליוני ש"ח, בהתאמה).

(7) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(8) יתרה נמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת בתוספת זו.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 במרץ 2016										
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾							סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾			
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾			מזה				דירוג ביצוע אשראי ⁽⁷⁾			
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	פגום	בעיית ⁽⁵⁾	חובות ⁽²⁾	סך הכל	בעיית ⁽⁵⁾	אשראי	סך הכל	
ציבור - מסחרי										
5.6	-	-	7.5	8.7	1,115.6	1,898.1	8.7	1,835.7	1,898.1	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁶⁾
2.8	-	-	2.9	5.4	471.7	509.0	5.4	503.6	509.0	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
0.4	-	0.1	-	-	293.2	296.0	-	349.0	349.0	שירותים פיננסיים
0.5	-	0.1	1.1	1.4	81.2	95.4	1.4	94.9	96.3	אחרים*
9.3	-	0.2	11.5	15.5	1,961.7	2,798.5	15.5	2,783.2	2,852.4	סך הכל מסחרי
51.5	5.8	(2.9)	-	185.1	7,054.0	7,582.0	185.1	7,325.6	7,582.0	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
53.0	7.1	15.0	17.7	37.3	1,105.0	1,565.6	37.3	1,499.6	1,565.6	אנשים פרטיים - אחר
113.8	12.9	12.3	29.2	237.9	10,120.7	11,946.1	237.9	11,608.4	12,000.0	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	9.4	9.4	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	794.8	794.8	ממשלת ישראל
113.8	12.9	12.3	29.2	237.9	10,120.7	11,946.1	237.9	12,412.6	12,804.2	סך הכל פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	0.2	0.2	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	-	-	-	297.1	297.1	ממשלות בחו"ל
113.8	12.9	12.3	29.2	237.9	10,120.7	11,946.1	237.9	12,709.9	13,101.5	סך הכל

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות מכשירים נגזרים. כולל: חובות - 10,120.7 מיליוני ש"ח, אג"ח - 1,093.7 מיליוני ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 61.7 מיליוני ש"ח, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה - 1,825.4 מיליוני ש"ח.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגינן קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגינן לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(6) כולל הלוואות לדיור אשר הועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה בסך של 79.6 מיליוני ש"ח ומסגרות שהועמדו לקבוצות אלו בסך של 195.6 מיליוני ש"ח.

(7) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לכיצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(8) יתרה נמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת בתוספת זו.

סיכון האשראי הכולל לציבור לפי ענפי משק - מאוחד

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2016										
חובות ⁽²⁾ וסיכון אשראי חוץ מאזני (למעט נגזרים) ⁽³⁾						סיכון אשראי כולל ⁽¹⁾				
הפסדי אשראי ⁽⁴⁾			מזה			דירוג ביצוע אשראי ⁽⁷⁾				
יתרת הפרשה להפסדי אשראי	מחיקות חשבונאיות נטו	הוצאות בגין הפסדי אשראי	פגום	בעייתי ⁽⁵⁾	חובות ⁽²⁾	סך הכל	בעייתי ⁽⁵⁾	אשראי ⁽⁷⁾	סך הכל	
ציבור - מסחרי										
5.6	-	-	23.5	24.1	953.8	1,861.3	24.1	1,729.0	1,861.3	בינוי ונדל"ן - בינוי ⁽⁶⁾
3.5	0.1	0.8	11.0	17.5	460.9	471.5	17.5	454.0	471.5	בינוי ונדל"ן - פעילויות בנדל"ן
0.4	-	0.1	-	-	321.2	558.6	-	702.9	702.9	שירותים פיננסיים
0.1	0.1	(0.2)	0.6	0.6	18.7	34.1	0.6	34.3	34.9	אחרים*
9.6	0.2	0.7	35.1	42.2	1,754.6	2,925.5	42.2	2,920.2	3,070.6	סך הכל מסחרי
44.8	7.7	(7.7)	-	137.4	7,014.1	7,237.4	137.4	6,819.3	7,237.4	אנשים פרטיים - הלוואות לדיור
51.0	31.5	37.4	15.7	37.0	1,123.9	1,291.5	37.0	1,195.1	1,291.5	אנשים פרטיים - אחר
105.4	39.4	30.4	50.8	216.6	9,892.6	11,454.4	216.6	10,934.6	11,599.5	סך הכל ציבור - פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	5.7	5.7	בנקים בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	1,168.4	1,168.4	ממשלת ישראל
105.4	39.4	30.4	50.8	216.6	9,892.6	11,454.4	216.6	12,108.7	12,773.6	סך הכל פעילות בישראל
-	-	-	-	-	-	-	-	1.1	1.1	בנקים בחו"ל
-	-	-	-	-	-	-	-	259.2	259.2	ממשלות בחו"ל
105.4	39.4	30.4	50.8	216.6	9,892.6	11,454.4	216.6	12,369.0	13,033.9	סך הכל

(1) סיכון אשראי מאזני וסיכון אשראי חוץ מאזני, לרבות מכשירים נגזרים. כולל: חובות - 9,892.6 מיליוני ש"ח, אג"ח - 1,428.4 מיליוני ש"ח, נכסים בגין מכשירים נגזרים - 151.1 מיליוני ש"ח, וסיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה - 1,561.8 מיליוני ש"ח.

(2) אשראי לציבור, אשראי לממשלות, פיקדונות בבנקים וחובות אחרים, למעט אג"ח וניירות ערך שנשאלו או נרכשו במסגרת הסכמי מכר חוזר.

(3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה, למעט בגין מכשירים נגזרים.

(4) כולל בגין מכשירי אשראי חוץ מאזניים (מוצגים במאזן בסעיף התחייבויות אחרות).

(5) סיכון אשראי מאזני וחוץ מאזני פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת, לרבות בגין הלוואות לדיור שבגין קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור והלוואות לדיור שבגין לא קיימת הפרשה לפי עומק הפיגור הנמצאות בפיגור של 90 ימים או יותר.

(6) כולל הלוואות לדיור אשר הועמדו לקבוצות רכישה מסוימות הנמצאות בהליכי בנייה בסך של 152.5 מיליוני ש"ח ומסגרות שהועמדו לקבוצות אלו בסך של 219.7 מיליוני ש"ח.

(7) סיכון אשראי אשר דירוג האשראי שלו במועד הדוח תואם את דירוג האשראי לביצוע אשראי חדש בהתאם למדיניות הבנק.

(8) יתרה נמוכה מ-0.1 מיליוני ש"ח אינה מוצגת בתוספת זו.

חשיפה למדינות זרות⁽⁴⁾

חלק א' - מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מהון, לפי הנמוך סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 במרץ 2017													
חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾	חשיפה חוץ מאזנית ⁽³⁾⁽²⁾						חשיפה מאזנית ⁽²⁾						
	מזה: סיכון		סך חוץ מאזני		סך חובות פגומים מאזנית		סך כל החשיפה המאזנית	חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים			חשיפה מאזנית מעבר לגבול		
לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	אשראי חוץ מאזני בעייתי	חשיפה חוץ מאזנית	אשראי חובות פגומים מאזנית	אשראי מאזני בעייתי	326.4	חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין ניכוי התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	לאחרים	לבנקים ⁽⁴⁾	129.1	המדינה
239.5	86.9	-	9.2	-	-	326.4	-	-	-	186.0	11.3	129.1	ארצות הברית
154.1	28.1	-	7.6	-	-	182.2	-	-	-	159.5	10.1	12.6	אחרות
393.6	115.0	-	16.8	-	-	508.6	-	-	-	345.5	21.4	141.7	סך כל החשיפות למדינות זרות
4.1	-	-	-	-	-	4.1	-	-	-	4.1	-	-	מזה: סך כל החשיפות למדינות LDC ⁽⁵⁾
3.1	-	-	-	-	-	3.1	-	-	-	3.1	-	-	מזה: סך כל החשיפות למדינות ה-GIIPS ⁽⁶⁾

31 במרץ 2016													
חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾	חשיפה חוץ מאזנית ⁽³⁾⁽²⁾						חשיפה מאזנית ⁽²⁾						
	מזה: סיכון		סך חוץ מאזני		סך חובות פגומים מאזנית		סך כל החשיפה המאזנית	חשיפה מאזנית של שלוחות של התאגיד הבנקאי במדינה זרה לתושבים מקומיים			חשיפה מאזנית מעבר לגבול		
לפרעון מעל שנה	לפרעון עד שנה	אשראי חוץ מאזני בעייתי	חשיפה חוץ מאזנית	אשראי חובות פגומים מאזנית	אשראי מאזני בעייתי	556.1	חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי התחייבויות מקומיות	ניכוי בגין ניכוי התחייבויות מקומיות	חשיפה מאזנית לפני ניכוי התחייבויות מקומיות	לאחרים ⁽⁷⁾	לבנקים ⁽⁴⁾	297.1	המדינה
299.4	256.7	-	16.9	-	-	556.1	-	-	-	258.8	0.2	297.1	ארצות הברית
143.4	61.9	-	24.6	-	-	205.3	-	-	-	163.8	41.5	-	אחרות ⁽⁷⁾
442.8	318.6	-	41.5	-	-	761.4	-	-	-	422.6	41.7	297.1	סך כל החשיפות למדינות זרות
5.0	-	-	-	-	-	5.0	-	-	-	5.0	-	-	מזה: סך כל החשיפות למדינות LDC ⁽⁵⁾
1.0	-	-	-	-	-	1.0	-	-	-	1.0	-	-	מזה: סך כל החשיפות למדינות ה-GIIPS ⁽⁶⁾

הערות לאחר חלק א'

חשיפה למדינות זרות⁽¹⁾ (המשך)

חלק א' - מידע בדבר סך כל החשיפות למדינות זרות ובדבר חשיפות למדינות שסך סכום החשיפה לכל אחת מהן הוא מעל 1% מסך נכסי המאוחד או מעל 20% מהון, לפי הנמוך (המשך)

סכומים מדווחים במיליוני ש"ח

31 בדצמבר 2016													
חשיפה מאזנית מעבר לגבול ⁽²⁾	חשיפה חוץ מאזנית ⁽³⁾⁽²⁾						חשיפה מאזנית ⁽²⁾						
	מזה: סיכון		סך חשיפה		סיכון		חשיפה מאזנית נטו		חשיפה מאזנית לפני ניכוי		חשיפה מאזנית נטו לאחר ניכוי		המדינה
לפרעון מעל שנה	עד שנה	לפרעון מעל שנה	עד שנה	לפרעון מעל שנה	עד שנה	לפרעון מעל שנה	עד שנה	לפרעון מעל שנה	עד שנה	לפרעון מעל שנה	עד שנה	לפרעון מעל שנה	עד שנה
290.9	67.3	-	-	-	-	358.2	-	-	-	194.3	14.7	149.2	ארצות הברית
151.9	136.6	-	5.3	-	-	288.5	-	-	-	165.4	13.1	110.0	אחרות ⁽⁷⁾
442.8	203.9	-	5.3	-	-	646.7	-	-	-	359.7	27.8	259.2	סך כל החשיפות
4.5	-	-	-	-	-	4.5	-	-	-	4.5	-	-	מזה: סך כל החשיפות למדינות LDC ⁽⁶⁾
3.4	-	-	-	-	-	3.4	-	-	-	3.4	-	-	מזה: סך כל החשיפות למדינות ה-GIIPS ⁽⁶⁾

- (1) על בסיס סיכון סופי, לאחר השפעת ערביות, בטחונות נזילים ונגזרי אשראי.
- (2) סיכון אשראי מאזני חוץ מאזני, סיכון אשראי בעייתי וחובות פגומים מוצגים לפני השפעת הפרשה להפסדי אשראי, ולפני השפעת בטחונות המותרים לניכוי לצורך חבות של לווה ושל קבוצת לווים.
- (3) סיכון אשראי במכשירים פיננסיים חוץ מאזניים כפי שחושב לצורך מגבלות חבות של לווה.
- (4) ממשלות, מוסדות, רשמיים ובנקים מרכזיים.
- (5) החשיפה למדינות ה-LDC (מדינות פחות מפותחות) כוללת את ליבריה בלבד.
- (6) החשיפה למדינות ה-GIIPS כוללת את המדינות: פורטוגל, אירלנד, איטליה, יוון וספרד.
- (7) סווג מחדש
- (8) תוקנו מספרי השוואה.

חלק ב' - לתקופות הדיווח לא קיימות מדינות שסך החשיפה לכל אחת מהן הינו בין 0.75% לבין 1% מסך הנכסים במאוחד או בין 15% לבין 20% מהון.

חלק ג' - החשיפה המאזנית למדינות זרות עם בעיות נזילות לתקופות הדיווח אינה מהותית.

חשיפת אשראי⁽¹⁾ ו⁽²⁾ למוסדות פיננסיים זרים⁽³⁾ (במיליוני ש"ח) על בסיס מאוחד

סך חשיפת אשראי ⁽³⁾			דרוג אשראי חיצוני
31 בדצמבר	31 במרץ		
2016	2016	2017	
26	21	25	AAA עד AA-
13	9	11	A+ עד A-
25	56	20	BBB+ עד BBB-
2	67	4	ללא דרוג
66	153	60	סך הכול חשיפה

- (1) בנקים, חברות אחזקה של בנקים, בנקים להשקעות וברוקרים.
 (2) פיקדונות ויתרות עו"ש בבנקים, אין לבנק סיכונים אשראי חוץ מאזני, דירוג עפ"י חברת הדירוג S&P, יתרות נמוכות מ-1 מיליוני ש"ח אין מוצגות.
 (3) פיקדונות ויתרות עו"ש בבנקים, אין לבנק סיכון אשראי חוץ מאזני.
 (4) לא קיימים מוסדות פיננסיים אשר מסווגים כחוב פגום, נחות או בהשגחה מיוחדת וכך לא קיימת הפרשה להפסדי אשראי. חשיפות אשראי (1)

היתרות הנכללות בטבלה לעיל כוללות בעיקר מוסדות הפועלים בארה"ב, בלגיה ושווייץ. הבנק קבע מגבלות על החשיפה המרבית המותרת למוסדות פיננסיים בחו"ל, ומנהל מעקב שוטף על חוסנם של גופים אלה בהסתמך על דירוג החברות ונתוני שוק אחרים המעידים על מצבן הכלכלי.

חשיפה לסיכונים סביבתיים

הפעילות הנוכחית של הבנק מתמקדת בלוחים מהמגזר הקמעונאי אשר להם חשיפה נמוכה לסיכון הסביבתי. כפועל יוצא חשיפת הבנק לסיכון זה אינה משמעותית. גם פעילות הבנק במתן אשראי בתחומי הבניה, הנדל"ן ופעילות מסחרית לתאגידים ויחידים אינה חושפת את הבנק לסיכון סביבתי משמעותי בין היתר לאור הימנעות הבנק ממתן אשראי בענפים המועדים לזיהום הסביבה.

סיכונים בתיק הלוואות לדיור

במסגרת ניהול סיכוני אשראי, הבנק נוקט אמצעים שונים להפחתת סיכונים הנובעים ממתן אשראי לדיור. הבנק קבע במסגרת מדיניות האשראי מגבלות שונות על פעילות האשראי לדיור בהתחשב בגורמי הסיכון המרכזיים. הפרמטרים העיקריים להגדרת תיאבון הסיכון בתחום הלוואות לדיור הינם: שיעור המימון (LTV), מיקום הנכס, יחס החזר מהכנסה (PTI), מטרת הלוואה ותקופת הלוואה. הבנק מנטר באופן שוטף את פרופיל הסיכון של תיק המשכנתאות לנוכח תיאבון הסיכון שקבע.

להלן התפתחות ביצועי האשראי לדיור (1) ומדדי ביצוע עיקריים (במיליוני ש"ח):

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
31/03/2016	30/06/2016	30/09/2016	31/12/2016	31/03/2017	
331	290	229	105	261	ביצועים במטבע ישראלי
59	74	31	13	28	ביצועים במט"ח
390	363	260	119	289	סה"כ ביצוע ⁽²⁾
24%	(7%)	(28%)	(54%)	143%	אחוז השינוי בביצועים ביחס לרבעון קודם
31%	31%	29%	29%	28%	ביצועים בריבית משתנה בתדירות קצרה מ- 5 שנים
241	249	251	237	246	תקופת הלוואה ממוצעת בחודשים
4,468	4,416	3,915	4,843	4,448	הכנסה לגנש בממוצע בהלוואות במטבע ישראלי (ש"ח)
					התפלגות סכום ביצוע לפי שיעור מימון הנכס (2) (LTV)
88%	85%	86%	92%	91%	0%-60%
12%	15%	14%	8%	9%	61%-75%
-	-	-	-	-	מעל 75%
					התפלגות סכום ביצוע לפי שיעור החזר מהכנסה (PTI) בהלוואות למטרת מגורים⁽²⁾
23%	22%	21%	25%	28%	שיעור החזר מהכנסה (PTI) ממוצע
92%	98%	99%	100%	99%	עד 40%
8%	2%	1%	-	1%	מעל 40%*
2%	1%	1%	-	-	* מזה: אחוז הביצועים בעלי שיעור מימון מעל 60%
					התפלגות מספר הסכמים על פי סכום ביצוע (באלפי ש"ח):
58%	47%	50%	36%	38%	0-500
25%	37%	32%	40%	41%	500-1,000
17%	16%	18%	24%	21%	מעל 1,000
530	526	601	723	500	סכום הלוואה ממוצעת ⁽³⁾
					הלוואות בסך העולה על 2 מיליון ש"ח להלוואה:
12	11	5	2	12	מספר הלוואות
39	44	15	5	39	סכום כולל (מיליוני ש"ח)

(1) הלוואות חדשות בלבד.

(2) הנתונים לפי דיווח 876 לפיקוח על הבנקים.

(3) מחושב לפי דיווח 876 לפיקוח על הבנקים (הביצועים התקופתיים מחולקים במספר ההסכמים החדשים)

להלן פרטים בגין מאפייני סיכון שונים בתיק ההלוואות לדיור ליום 31 במרץ 2017 (ללא קבוצות רכישה) (במיליוני ש"ח):

גיל ההלוואה ⁽¹⁾ (זמן שחלף ממועד מתן ההלוואה)								שיעור ההחזר מההכנסה הקבועה	שיעור מימון
סך הכל	10 שנים ומעלה	5-10 שנים	2-5 שנים	1-2 שנים	3 חודשים עד שנה	עד 3 חודשים			
2,010.2	80.5	373.5	668.0	454.9	290.4	142.9	עד 40%	עד 45%	
194.2	12.7	57.8	86.6	27.4	8.1	1.6	40%-50%		
176.8	16.9	71.4	74.1	6.3	5.3	2.8	50%-80%		
52.9	5.9	24.7	22.2	-	0.1	-	מעל 80%		
2,434.1	116.0	527.4	850.9	488.6	303.9	147.3	סך הכל		
2,472.8	234.9	600.9	803.0	490.0	252.8	91.2	עד 40%	45%-60%	
337.0	31.9	109.6	142.7	43.1	7.3	2.4	40%-50%		
282.8	34.4	117.9	107.3	13.2	2.6	7.4	50%-80%		
99.0	8.1	49.8	40.0	1.1	-	-	מעל 80%		
3,191.6	309.3	878.2	1,093.0	547.4	262.7	101.0	סך הכל		
882.4	60.8	363.3	195.3	157.6	87.4	18.0	עד 40%	60%-75%	
98.2	11.9	45.9	31.6	6.7	2.1	-	40%-50%		
107.1	9.9	61.2	27.5	7.1	1.4	-	50%-80%		
28.5	4.9	15.6	8.0	-	-	-	מעל 80%		
1,116.2	87.5	486.0	262.4	171.4	90.9	18.0	סך הכל		
144.7	30.0	36.0	23.6	20.7	29.9	4.5	עד 40%	מעל 75%	
20.4	7.1	5.7	7.4	-	0.1	0.1	40%-50%		
21.9	4.5	11.3	4.7	0.2	1.2	-	50%-80%		
10.2	0.1	5.7	4.4	-	-	-	מעל 80%		
197.2	41.7	58.7	40.1	20.9	31.2	4.6	סך הכל		
19.3	1.4	0.3	0.3	3.0	6.7	7.6	עד 40%	שיעבודים אחרים	
2.0	0.3	0.1	-	-	1.6	-	40%-50%		
2.8	-	2.8	-	-	-	-	50%-80%		
0.2	-	0.2	-	-	-	-	מעל 80%		
24.3	1.7	3.4	0.3	3.0	8.3	7.6	סך הכל		
6,963.4	556.2	1,953.7	2,246.7	1,231.3	697.0	278.5	סך הכל		

(1) כאשר מדובר במיחזור הגיל הינו מיום ביצוע המיחזור

מאפייני תיק האשראי לדיור

לקוחות הבנק בתחום הלוואות לדיור נמנים עם אוכלוסיות מהעשירון האמצעי ומעלה. ככלל עדיפות הבנק ללקוחות בעלי הכנסה משפחתית ברוטו שאינה פוחתת מההכנסה הממוצעת במשק ולרכישת נכסים ביישובים בעלי סחירות נכסים גבוהה, כאשר 52% מהאשראי ניתן לנכסים באזור גוש דן וירושלים רבתי.

בביצועי הלוואות לדיור ברבעון הראשון לשנת 2017 שיעור יחס החזר להכנסה הממוצע עמד על כ-28% לעומת 23% בתקופה המקבילה אשתקד. ברבעון הראשון לשנת 2017 כ-99% מההלוואות ניתנו בשיעור החזר של עד 40% מההכנסה. כ-91% מההלוואות ניתנו בשיעור מימון שאינו עולה על 60% משווי הנכס. כמו כן כ-3% מסך ביצועי האשראי לדיור (10.8 מיליוני ש"ח) ברבעון זה ניתנו לתקופה העולה על 25 שנים בריבית קבועה לעומת כ-16.4% (64.0 מיליוני ש"ח) ברבעון הראשון אשתקד.

תקופת ההלוואה המקורית של 94% מיתרת תיק האשראי לדיור נמוכה מ-25 שנים הבנק לא מעניק הלוואות לתקופה העולה על 30 שנים.

לתיאור תהליך מתן האשראי לדיור [ראה דו"ח הדירקטוריון וההנהלה לדוחות הכספיים לשנת 2016 של הבנק ולמידע נוסף על סיכונים בתיק הלוואות לדיור ראה בדוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק](#). וכן [בביאור 3ב13 לדוחות הכספיים](#).

סיכונים בתיק הלוואות לאנשים פרטיים ללא הלוואות לדיור

להלן יתרת האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור):

יתרות ליום:			
31/12/2016	31/03/2016	31/03/2017	
935.1	879.4	989.6	הלוואות צרכניות סולו
188.8	225.6	173.7	אשראי קמעונאי אחר ⁽¹⁾
1,123.9	1,105.0	1,163.3	סה"כ אשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור)
1,087.0	1,067.9	1,121.0	*מזה: אשראי לא בעייתי
10.6	10.4	16.8	אשראי בעייתי בפיגור של פחות מ-90 יום
10.6	9.1	9.6	אשראי בעייתי בפיגור של יותר מ-90 יום
7.2	6.0	6.5	חובות פגומים שצוברים הכנסות ריבית
8.5	11.6	9.4	חובות פגומים שאינם צוברים הכנסות ריבית
			(1) הרכב:
18.5	17.4	17.0	יתרות עו"ש בחובה
170.3	208.2	156.7	רכב, כרטיסי אשראי ואחר

ברבעון הראשון לשנת 2017 יתרת האשראי הצרכני סולו גדלה בשיעור של כ-6% בעוד סך יתרת האשראי הקמעונאי ירדה בשיעור של כ-8%.
להלן נתוני המחיקות החשבונאיות:

לשנה שהסתיימה ביום 31 בדצמבר 2016	לשלושה חודשים שהסתיימו ביום 31 במרץ		
	2016	2017	
41.3	9.4	9.9	מחיקות חשבונאיות
(9.8)	(2.3)	(1.4)	גביית חובות שנמחקו בשנים קודמות
31.5	7.1	8.5	סה"כ מחיקות

כ-3.6% מתוך יתרת האשראי לסוף רבעון ראשון של שנת 2017 מסווג כבעייתי ובמהלך הרבעון המחיקות החשבונאיות היו בשיעור של כ-0.7% מסך האשראי לאנשים פרטיים (שאינו לדיור).

להלן התפתחות ביצועי הלוואות צרכניות סולו ומדדי ביצוע עיקריים:

לשלושה חודשים שהסתיימו ביום					
31/03/2016	30/06/2016	30/09/2016	31/12/2016	31/03/2017	
177	170	169	118	219	ביצועים במהלך התקופה (מיליוני ש"ח)
שיעור ביצוע יחס החזר הלוואה שבוצעה מההכנסה הכוללת של הלווה					
94%	94%	95%	96%	94%	יחס החזר עד ל-20%
6%	6%	5%	4%	6%	יחס החזר מעל ל-20%
שיעור ביצוע לפי תקופה מקורית של הלוואה					
99.9%	99.7%	99.8%	99.9%	100.0%	עד 6 שנים
0.1%	0.3%	0.2%	0.1%	-	מעל 6 שנים
5.3	5.2	5.3	5.3	5.3	תקופת הלוואה ממוצעת (שנים)
סכומי הלוואות (באלפי ש"ח)					
68%	69%	72%	78%	55%	עד 50
7%	7%	5%	4%	6%	בין 50 ל-60
11%	10%	10%	7%	7%	בין 60 ל-70
8%	7%	7%	6%	24%	בין 70 ל-80
6%	7%	6%	5%	8%	מעל 80
45	44	44	43	50	סכום הלוואה ממוצע (באלפי ש"ח)

מאפייני תיק האשראי ללקוחות הלוואות צרכניות סולו של הבנק

הלוואות צרכניות סולו ניתנות ללקוחות פרטיים, תושבי ישראל המבקשים לקבל אשראי לכל מטרה, לתקופה קצובה. כלל הלקוחות מדורגים על פי מודל החיתום ביום מתן הלוואה בבנק.

עיקר האשראי ניתן ללקוחות שמנהלים את חשבון העו"ש שלהם בבנק אחר. יתרת הלוואות הצרכניות סולו ללקוחות עו"ש פעילים בבנק ליום 31 במרץ 2017 עומדת על כ- 193 מיליוני ש"ח (כ- 20% מיתרת האשראי) לעומת יתרה של כ- 202 מיליון ליום 31 בדצמבר 2016 (כ-22% מיתרת האשראי) לעומת יתרה של כ- 188 מיליוני ש"ח ליום 31 במרץ 2016 (כ- 21% מיתרת האשראי).

הפעילות מאופיינת בפיזור רב של לקוחות אשר לכל אחד מהם ניתן אשראי בסכום נמוך יחסית, ולכן אין לבנק תלות מהותית בלקוח בודד. במהלך 2017 עודכן מודל החיתום באופן שאפשר הגדלת סכומי החשיפה ללקוח פרטי עד 80 אלפי ש"ח, ללווים אשר פרופיל הסיכון שלהם מאפשר זאת ע"פ המודל.

הלוואות אלו ניתנות על בסיס ריבית הפריים ולפיכך חשופות לשינויים בריבית. עם זאת, תקופת הלוואה ככלל הינה עד 6 שנים כאשר המח"מ הממוצע עומד על 2.7 שנים (ללא הנחת פירעון מוקדם), ולכן חשיפת הלקוח לגידול בתשלומים עקב העלאת ריבית הינה בסיכון נמוך יחסית.

כמו כן הרוב המוחלט של ביצועי האשראי הצרכני סולו מאופיין ביחס החזר הלוואה מבוקשת להכנסה הכוללת בשיעור של עד 20%. בהתאם למדיניות האשראי של הבנק, הבנק בוחן גם היחס בין סך החזר של כלל התחייבויות הלקוח לבין סך ההכנסה הכוללת של הלקוח.

[לפרטים אודות תהליך מתן האשראי להלוואות צרכניות סולו ופיקוח ומעקב אחר מאפייני הסיכון, ראה דו"ח הדירקטוריון וההנהלה של הבנק לשנת 2016 עמודים 56-57.](#)

אשראי למימון הקמת פרויקטי נדל"ן

הבנק נותן אשראי למימון הקמת פרויקטים למגורים בשיטת הליווי הסגור וכן מעמיד ערבויות לסוגיהן בהתאם לצרכים הספציפיים של כל פרויקט ועל פי מאפייניו. בשיטת הליווי הסגור מופרד הפרויקט משאר פעילות הלקוח. לפרויקט נפתח חשבון ייעודי המשמש לצורכי הפרויקט בלבד ואליו מופקדים כספי התקבולים מרוכשי יחידות הדיור, ההון העצמי ואשראי הבנק. כספים אלו משמשים לביצוע הפרויקט ומשוחזרים לפי קצב התקדמות הבניה ע"פ דוחות מפקח מומחה. במסגרת מימון הפרויקט לבנייה מעמיד הבנק גם ערבויות ביצוע, ערבויות כספיות וערבויות חוק מכר לרוכשי יחידות בפרויקט. המקרקעין והתקבולים משועבדים לטובת הבנק. במרבית העסקאות מונפקות בטוחות חוק המכר על ידי חברות ביטוח עימן קיים לבנק הסכם שיתוף פעולה.

הבנק משתף פעולה עם גופים פיננסיים בהעמדת אשראי לפרויקט לצורך ניצול מיטבי של ההון והשאת הרווחיות, תוך פיזור סיכונים האשראי ועמידה במגבלות רגולטוריות נדרשות.

הבנק מממן את הפרויקטים החל משלב רכישת הקרקע, דרך שלבי הבנייה השונים. נכון ליום 31 במרץ 2017 האשראי שניתן לפרוייקטים שנמצאים בשלב קרקע מהווה 53% במונחי חבות מתיק הנדל"ן של הבנק. יצוין כי 83% מהאשראי הקיים בפרוייקטים שנמצאים בשלב הקרקע ניתן לפרוייקטים הזמינים לבניה תוך 12 חודשים.

ככלל האשראי למימון קרקעות ניתן לקרקעות שזמן בנייתן הצפוי לא יעלה על 24 חודש מיום מימון הקרקע.

נכון ליום 31 במרץ 2017 האשראי שניתן לפרוייקטים באזור מרכז הארץ מהווה 60% במונחי היקפי אשראי מתיק הנדל"ן של הבנק, 13% בירושלים רבתי ו-28% בשאר הארץ.

הבנק מנהל נכון לסוף רבעון ראשון לשנת 2017 כ-280 פרויקטים מהם כ-52 פרויקטים האשראי הכספי ניתן בשותף פעולה עם גורמים מוסדיים.

היקף התיק המנוהל הינו כ-7 מיליארד ש"ח מזה כ-1 מיליארד באחריות הבנק והיתרה בגופים מוסדיים.

[לפרטים נוספים ראה דוח ממשל תאגידי ופרטים נוספים לשנת 2016.](#)

סיכונים סליקה וסיכון צד נגדי

עיקר חשיפות הבנק לסיכון צד נגדי מתהווה מול בנקים בארץ ובחו"ל ומוסדות פיננסיים מוכרים בחו"ל בגין סליקת עסקאות בנגזרים (OTC) ומול ברוקרים ונותני שירות קסטודיאן בניירות ערך בגין סליקת עסקאות בניירות ערך זרים. מסגרות הפעילות עם מוסדות אלו מאושרות לפחות אחת לשנה בדירקטוריון הבנק כחלק ממסגרות האשראי של אותם מוסדות. בשלושת החודשים הראשונים של השנה לא התמשו סיכונים סליקה או סיכון צד נגדי בבנק.

[לפרטים נוספים על חשיפת הבנק לסיכון צד נגדי ואופן ניהול הסיכון ראה דו"ח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2016 של הבנק.](#) וכן [ביאור 1.5.3 לדוחות הכספיים.](#)

3.2 סיכון שוק

סקירת סיכונים השוק ואופן ניהולם

התוצאות העסקיות, השווי ההוגן של הנכסים, ההתחייבויות, ההון העצמי ותזרימי המזומנים חשופים לסיכונים שוק שמקורם בתנדטיות בשיעורי הריבית, בשערי החליפין, במדד המחירים, במחירי ניירות ערך בארץ ובחו"ל ובמדדים כלכליים נוספים. בקבוצת סיכונים זו כלולים מספר סוגי סיכונים ספציפיים, המפורטים בהמשך והמנוהלים בבנק באופן דומה, על בסיס מסגרת עבודה, מדיניות ומגבלות שקבע הדירקטוריון.

הבנק קבע מגבלות לערך הנתון לסיכון (ה-VaR הכלכלי): סך ה-VaR - 18 מיליוני ש"ח. ביום 31 במרץ 2017 עמד ערך ה-VaR ההיסטורי לתקופת החזקה של 10 ימים ותקופת דגימה של 2,000 ימים על 6.8 מיליוני ש"ח, לעומת 7.9 מיליוני ש"ח ביום 31 בדצמבר 2016. הערך המרבי של ה-VaR הכלכלי (סופי חודש) היה במהלך התקופה המדווחת 7.4 מיליוני ש"ח, לעומת ערך מרבי של 8.9 בשנת 2016. הבנק מבצע תהליך Back-Testing לתוצאות ה-VaR. תוצאות בדיקות ה-Back-Testing ברבעון האחרון היו תקינות.

[לפרטים נוספים על חשיפת הבנק לסיכונים שוק ואופן ניהול הסיכון ראה דו"ח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2016 של הבנק](#) וכן https://www.bankjerusalem.co.il/media/2277/sikunim_march.pdf

סיכון הריבית

הבנק מנהל מעקב אחר מדדים מקובלים לאמידת סיכון הריבית של ההלוואות כנגד הפיקדונות, במטרה להתאים את ההשפעה של שינוי אפשרי בשיעורי הריבית על שווי התזרים הפיננסי הנקי שלו לתיאבון הסיכון של הבנק. בין כלים אלו נמדדים פערי מח"מ, מבוצע כימות באמצעות VaR ונאמדת החשיפה במגוון של תרחישים. כמו כן, עוקב הבנק אחר היקף הפירעונות המוקדמים בהלוואות, להם השפעה מהותית על המח"מ האפקטיבי.

[לפרטים נוספים על חשיפת הבנק לסיכונים ריבית ואופן ניהול הסיכון ראה דו"ח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2016 של הבנק](#)
וכן [בדוח על הסיכונים באתר האינטרנט של הבנק](#).

להלן מידע לגבי השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו (במיליוני ש"ח):

א. שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות המאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים (לכני שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית):

31 במרץ 2017					
סה"כ	מטבע חוץ ⁽²⁾		מטבע ישראלי		
	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
13,402.3	303.0	1,031.5	3,274.6	8,793.2	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
704.2	79.1	269.3	-	355.8	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾
12,913.9	317.4	1,080.7	3,267.2	8,248.6	התחייבויות פיננסיות
701.5	60.4	205.7	229.2	206.2	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾
491.1	4.3	14.4	(221.8)	694.2	שווי הוגן נטו חיובי (שלילי)
31 במרץ 2016					
13,581.2	235.5	1,329.7	3,402.1	8,613.9	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
504.9	37.6	212.6	-	254.7	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾
12,997.1	219.6	1,240.0	3,476.1	8,061.4	התחייבויות פיננסיות
507.6	54.4	307.4	-	145.8	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾
581.4	(0.9)	(5.1)	74.0	661.4	שווי הוגן נטו חיובי (שלילי)
31 בדצמבר 2016					
13,726.0	356.3	1,147.8	3,340.2	8,881.7	נכסים פיננסיים ⁽¹⁾
399.5	60.9	196.2	-	142.4	סכומים לקבל בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾
13,251.4	372.3	1,199.6	3,302.4	8,377.1	התחייבויות פיננסיות
395.1	43.3	139.3	50.0	162.5	סכומים לשלם בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ⁽³⁾
479.0	1.6	5.1	(12.2)	484.5	שווי הוגן נטו חיובי (שלילי)

(1) לא כולל יתרות מאזניות של מכשירים פיננסיים נגזרים ושווי הוגן של מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים.

(2) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

(3) סכומים לקבל (לשלם) בגין מכשירים פיננסיים נגזרים ובגין מכשירים פיננסיים חוץ מאזניים, כשהם מהווים בריביות אשר שימשו לחישוב השווי ההוגן.

ב. השפעת שינויים היפותטיים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן של המכשירים הפיננסיים של הבנק וחברות מאוחדות שלו, למעט פריטים לא כספיים:

ליום 31 במרץ 2017						
שינוי בשווי הוגן		שווי הוגן נטו של מכשירים פיננסיים, לאחר השפעת שינויים בשיעורי ריבית (במיליוני ש"ח)				
באחוזים	במיליוני ש"ח	מטבע חוץ ⁽¹⁾		מטבע ישראלי		השינוי בשיעורי הריבית
סה"כ	סה"כ	אחר	דולר	צמוד מדד	לא צמוד	
(1.63%)	(8.0)	1.7	16.9	(234.2)	698.7	גידול מידי מקביל של אחוז אחד
(0.18%)	(0.9)	4.0	14.7	(223.1)	694.6	גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז
2.51%	12.3	6.9	11.8	(206.9)	691.6	קיטון מידי מקביל של אחוז אחד
ליום 31 במרץ 2016						
1.34%	7.8	(2.0)	(1.4)	(64.4)	657.0	גידול מידי מקביל של אחוז אחד
0.14%	0.8	(1.0)	(4.7)	(73.0)	660.9	גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז
(1.24%)	(7.2)	0.3	(9.5)	(84.0)	667.4	קיטון מידי מקביל של אחוז אחד
ליום 31 בדצמבר 2016						
(3.03%)	(14.5)	(0.4)	5.0	(20.6)	480.5	גידול מידי מקביל של אחוז אחד
(0.33%)	(1.6)	1.4	5.1	(13.1)	484.0	גידול מידי מקביל של 0.1 אחוז
4.18%	20.0	3.6	4.8	(2.2)	492.8	קיטון מידי מקביל של אחוז אחד

(1) לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.

ג. להלן תמצית החשימות לשינויים בלתי צפויים בריבית (במיליוני ש"ח):

ליום 31 במרץ						
2016	2017	2016		2017		השפעת שינוי מידי מקביל בעקום התשואות
השינוי הפוטנציאלי ברווח השנתי - רווח (הפסד)		השינוי הפוטנציאלי בשווי הכלכלי - רווח (הפסד)				
		ירידה 1%	עלייה 1%	ירידה 1%	עלייה 1%	
18.2	24.9	6.0	(4.4)	(2.6)	4.5	מגזר
(2.0)	(5.7)	(10.0)	9.6	14.9	(12.4)	לא צמוד
9.8	8.9	(3.2)	2.6	-	(0.1)	צמוד
26.0	28.1	(7.2)	7.8	12.3	(8.0)	מטח
30.0	30.0	(60.0)	60.0	(40.0)	40.0	סה"כ
26.0	30.4	10.9	0.3	12.3	(15.9)	מגבלה
18.2	26.0	2.1	(6.3)	(2.1)	4.5	מקסימום במהלך התקופה
						מינימום במהלך התקופה

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית

31 במרץ 2017					
מעל 5 שנים	מעל 3 שנים	מעל שנה	מעל 3 חודשים	מעל חודש	עם דרישה עד חודש
עד 10 שנים	עד 5 שנים	עד 3 שנים	עד שנה	עד 3 חודשים	עד חודש
מיליוני ש"ח					
מטבע ישראלי לא צמוד					
167.7	222.7	629.2	975.2	427.2	6,235.0
-	-	-	135.3	191.1	28.9
167.7	222.7	629.2	1,110.5	618.3	6,263.9
(7.2)	(271.8)	(1,129.7)	(594.4)	(357.1)	(5,887.0)
-	-	(1.2)	-	-	(205.1)
(7.2)	(271.8)	(1,130.9)	(594.4)	(357.1)	(6,092.1)
מכשירים פיננסיים, נטו					
160.5	(49.1)	(501.7)	516.1	261.2	171.8
558.8	398.3	447.4	949.1	433.0	171.8
החשיפה המצטברת במגזר					
מטבע ישראלי צמוד למדד					
349.5	664.8	947.6	741.8	185.4	109.4
-	-	-	-	-	-
349.5	664.8	947.6	741.8	185.4	109.4
(243.4)	(690.8)	(783.1)	(1,066.8)	(226.6)	(255.6)
-	-	-	(79.8)	(150.0)	-
(243.4)	(690.8)	(783.1)	(1,146.6)	(376.6)	(255.6)
מכשירים פיננסיים, נטו					
106.1	(26.0)	164.5	(404.8)	(191.2)	(146.2)
(497.6)	(603.7)	(577.7)	(742.2)	(337.4)	(146.2)
החשיפה המצטברת במגזר					
מטבע חוץ⁽²⁾					
73.1	87.3	242.8	159.7	18.9	739.9
-	-	0.1	-	0.8	346.7
73.1	87.3	242.9	159.7	19.7	1,086.6
(0.5)	-	(39.2)	(309.0)	(196.1)	(853.3)
-	-	-	(54.2)	(39.9)	(172.2)
(0.5)	-	(39.2)	(363.2)	(236.0)	(1,025.5)
מכשירים פיננסיים, נטו					
72.6	87.3	203.7	(203.5)	(216.3)	61.1
4.9	(67.7)	(155.0)	(358.7)	(155.2)	61.1
החשיפה המצטברת במגזר					
חשיפה כוללת לשינויים בשיעורי הריבית					
590.3	974.8	1,819.6	1,876.7	631.5	7,084.3
-	-	0.1	135.3	191.9	375.6
590.3	974.8	1,819.7	2,012.0	823.4	7,459.9
(251.1)	(962.6)	(1,952.0)	(1,970.2)	(779.8)	(6,995.9)
-	-	(1.2)	(134.0)	(189.9)	(377.3)
(251.1)	(962.6)	(1,953.2)	(2,104.2)	(969.7)	(7,373.2)
מכשירים פיננסיים, נטו					
339.2	12.2	(133.5)	(92.2)	(146.3)	86.7
66.1	(273.1)	(285.3)	(151.8)	(59.6)	86.7

(1) בטור "ללא תקופת פירעון" מוצגות יתרות מאזניות.
 (2) פעילות מקומית, לרבות מטבע ישראלי צמוד למטבע חוץ.
הערות

א. פירוט נוסף על החשיפה לשינויים בשיעורי הריבית בכלל מגזר לפי סעיפי המאזן השונים יימסרו לכל מבקש.
 ב. בלוח זה, הנתונים לפי תקופות מציגים את הערך הנוכחי של זרמי המזומנים העתידיים של כל מכשיר פיננסי, כשהם מהווים לפי שיעור הריבית שמנכים אותם אל השווי ההוגן הכלול בגין המכשיר הפיננסי בביאור 15 בדוח הכספי, בעקביות להנחות שלפיהם חושב השווי ההוגן של המכשיר הפיננסי.

חשיפה של הבנק וחברות מאוחדות שלו לשינויים בשיעורי הריבית (המשך)

31 בדצמבר 2016			31 במרץ 2016			31 במרץ 2017			מעל 10 שנים		
משך חיים ממוצע	שיעור תשואה פנימי	סך הכל	משך חיים ממוצע	שיעור תשואה פנימי	סך הכל	משך חיים ממוצע	שיעור תשואה פנימי	סך הכל	ללא תקופת פירעון ⁽¹⁾	מעל 20 שנים	עד 20 שנים
שנים	%		שנים	%		שנים	%		מיליוני ש"ח		
0.86	3.82	8,881.7	0.69	3.49	8,613.9	0.67	3.98	8,793.2	9.8	42.6	83.8
0.50		142.4	0.60		254.7	0.32		355.8	-	0.5	-
0.85	3.82	9,024.1	0.69	3.49	8,868.6	0.66	3.98	9,149.0	9.8	43.1	83.8
0.42	0.55	(8,377.1)	0.36	0.46	(8,061.4)	0.44	0.53	(8,248.6)	-	-	(1.4)
0.09	-	(162.5)	0.10	-	(145.8)	0.09	-	(206.2)	0.1	-	-
0.42	0.55	(8,539.6)	0.36	0.46	(8,207.2)	0.43	0.53	(8,454.8)	0.1	-	(1.4)
0.44	3.27	484.5	0.33	3.03	661.4	0.23	3.45	694.2	9.9	43.1	82.4
		484.5			661.4			694.2	694.2	684.3	641.2
3.02	4.48	3,340.2	3.26	3.88	3,402.1	3.31	4.87	3,274.6	-	36.2	239.9
		-			-			-	-	-	-
3.02	4.48	3,340.2	3.26	3.88	3,402.1	3.31	4.87	3,274.6	-	36.2	239.9
2.00	1.17	(3,302.4)	2.44	1.07	(3,476.1)	1.71	1.15	(3,267.2)	-	-	(0.9)
		(50.0)			-	0.58		(229.2)	0.6	-	-
1.97	1.17	(3,352.4)	2.44	1.07	(3,476.1)	1.63	1.15	(3,496.4)	0.6	-	(0.9)
1.02	3.30	(12.2)	0.82	2.81	(74.0)	1.61	3.72	(221.8)	0.6	36.2	239.0
		(12.2)			(74.0)			(221.8)	(221.8)	(222.4)	(258.6)
1.19	2.80	1,504.1	1.55	2.79	1,565.2	1.22	3.01	1,334.5	-	7.6	5.2
0.21	-	257.1	0.09	-	250.2	0.15	-	348.4	0.1	0.7	-
1.04	2.80	1,761.2	1.35	2.79	1,815.4	1.00	3.01	1,682.9	0.1	8.3	5.2
0.24	0.55	(1,571.9)	0.23	0.37	(1,459.6)	0.22	0.45	(1,398.1)	-	-	-
0.28	-	(182.6)	0.86	-	(361.8)	0.20	-	(266.1)	0.2	-	-
0.24	0.55	(1,754.5)	0.35	0.37	(1,821.4)	0.22	0.45	(1,664.2)	0.2	-	-
0.80	2.25	6.7	0.99	2.41	(6.0)	0.78	2.56	18.7	0.3	8.3	5.2
		6.7			(6.0)			18.7	18.7	18.4	10.1
1.42	3.87	13,726.0	1.44	3.50	13,581.2	1.37	4.10	13,402.3	9.8	86.4	328.9
0.32		399.5	0.35		504.9	0.23		704.2	0.1	1.2	-
1.39	3.87	14,125.5	1.40	3.50	14,086.1	1.31	4.10	14,106.5	9.9	87.6	328.9
0.79	0.71	(13,251.4)	0.91	0.61	(12,997.1)	0.74	0.68	(12,913.9)	-	-	(2.3)
0.17		(395.1)	0.64		(507.6)	0.29		(701.5)	0.9	-	-
0.78	0.70	(13,646.5)	0.90	0.61	(13,504.7)	0.71	0.68	(13,615.4)	0.9	-	(2.3)
0.61	3.16	479.0	0.50	2.89	581.4	0.60	3.43	491.1	10.8	87.6	326.6
		479.0			581.4			491.1	491.1	480.3	392.7

ג. שיעור תשואה פנימי היינו שיעור הריבית המנכה את תזרימי המזומנים הצפויים ממכשיר פיננסי אל השווי ההוגן הכלול בגינו בביאור 15 בדוח הכספי.
 ד. משך חיים ממוצע אפקטיבי של קבוצת מכשירים פיננסיים מהווה קירוב לשינוי באחוזים בשווי ההוגן שיגרם כתוצאה משינוי קטן בשיעור התשואה הפנימי של כל אחד מהמכשירים הפיננסיים.

להלן משך החיים הממוצע (מח"מ) של הנכסים וההתחייבויות (בשנים):

31 בדצמבר 2016		31 במרץ 2016			31 במרץ 2017				
מט"ח	לא	מט"ח	לא	מט"ח	לא	מט"ח	לא		
וצמוד מט"ח	צמוד	וצמוד מט"ח	צמוד	וצמוד מט"ח	צמוד	וצמוד מט"ח	צמוד		
1.04	3.02	0.85	1.39	3.26	0.69	1.00	3.31	0.66	מח"מ הנכסים ⁽¹⁾
0.24	1.97	0.42	0.35	2.44	0.36	0.22	1.63	0.43	מח"מ התחייבויות ⁽¹⁾
0.80	1.05	0.44	0.99	0.82	0.33	0.78	1.68	0.23	פער המח"מ בשנים
2.25	3.30	3.27	2.41	2.81	3.03	2.56	3.72	3.45	הפרש שת"פ (%)

(1) כולל עסקאות עתידיות ואופציות, ובהסתמכות על נתוני שווי הוגן של המכשירים הפיננסיים.

סיכון שער חליפין וסיכון אינפלציה

החשיפה לסיכון הבסיסי, המתבטאת בהפסד שעלול להתרחש, יכולה לנבוע משינויים במדד המחירים ובשער החליפין. המדיניות של הבנק לנהל את הסיכונים הבסיסי באופן מבוקר ובהתאם להתפתחויות בשווקים הפיננסיים.

במסגרת ניהול סיכונים השוק, הבנק מנהל באופן שוטף את הפוזיציות במגזרי ההצמדה השונים באמצעות מגוון הכלים הפיננסיים שלרשותו, זאת תוך התחשבות בשינויים החלים בנתונים כלכליים רלוונטיים ובקרה שוטפת על הסיכונים הנובעים מחשיפה זו. המגבלות נקבעו תוך שמירה על גמישות הבנק ויכולתו לשנות את הפוזיציות השונות בתקופה קצרה בהתאם לתחזיות הכלכליות. כדי להגביל את החשיפה לסיכון זה, קבע דירקטוריון הבנק את שיעוריה המרביים של החשיפה בכל מגזר הצמדה.

להלן המגבלות על שיעורי החשיפה בכל מגזר הצמדה כפי שקבע הדירקטוריון (שאיננה בהכרח החשיפה המשפיעה על חשבון רווח והפסד). המגבלות הינן על סכומי העודף (הגרעון) של הנכסים על ההתחייבויות בכל מגזר:

31 במרץ 2017				
חשיפה בפועל	המגבלה המאושרת		המגבלה המאושרת ⁽¹⁾	
	במיליוני ש"ח	מקסימלית	מינימלית	מקסימלית
לא צמוד	638	322	805	50%
הצמדה למדד ⁽³⁾	(3)	(161)	322	50% ⁽³⁾
במט"ח ובהצמדה למט"ח	4	(36)	36	5.7%

(1) המגבלות המרביות לפי אישור דירקטוריון הבנק. המגבלות עודכנו על-ידי הדירקטוריון בחודש דצמבר 2015.

(2) ההון הפיננסי הינו ההון העצמי בניכוי נכסים לא כספיים במאחד.

(3) לא כולל תוכניות חסכון עם רצפה שקלית בסכום של כ-513 מיליוני ש"ח (המגבלה המאושרת כולל תוכניות חסכון עם רצפה שקלית הינה 100%, כ-642 מיליוני ש"ח, והחשיפה בפועל הינה כ-510 מיליוני ש"ח).

הבנק מודד את הפוזיציות שלו בבסיסי ההצמדה השונים באופן שוטף. מידע זה מדווח ליחידות האחראיות על ניהול הפוזיציה והתאמתה למגבלות החלות עליה. המידע בדבר גובה הפוזיציות מדווח באופן שוטף בישיבות של הועדה לניהול נכסים והתחייבויות, ובישיבות של פורומים אחרים הפעילים בניהול סיכונים.

להלן נתונים אודות רגישות השווי ההוגן של הבנק לשינויים במדד המחירים לצרכן (במיליוני ש"ח):

תרחיש	ליום 30 במרץ 2017	רווח מקסימלי לשלושת החודשים הראשונים של שנת 2017	הפסד מקסימלי לשלושת החודשים הראשונים של שנת 2017
עלייה של 5% במדד ⁽¹⁾	(3.2)	1.4	(4.0)

(1) השינוי הינו בשווי הכלכלי התאורטי.

להלן נתונים אודות רגישות הון הבנק לשינויים בשערי מטבע במיליוני ש"ח (השינוי התיאורטי בשווי הכלכלי כתוצאה מהתרחיש, כאשר תרחיש התחזקות פירושו התחזקות המטבע הנדון כנגד השקל):

תרחיש	ליום 31 במרץ 2017		מקסימום שנת 2017		מינימום שנת 2017	
	דולר ארה"ב	אחר	דולר ארה"ב	אחר	דולר ארה"ב	אחר
התחזקות של 10%	(3.0)	1.0	(0.1)	1.0	(1.3)	0.1
התחזקות של 5%	(0.1)	0.5	(0.0)	0.5	(0.7)	0.1
החלשות של 10%	0.3	(1.0)	1.3	(0.1)	0.1	(1.0)
החלשות של 5%	0.1	(5.0)	0.7	(0.1)	-	(0.5)

כחלק מהאסטרטגיה הכוללת של הבנק לניהול רמת החשיפה לסיכוני שוק, מבצע הבנק בין היתר עסקאות במכשירים פיננסיים נגזרים כדי להקטין את החשיפה שלו לסיכונים אלו. פעילות הבנק במכשירים פיננסיים נגזרים הינה כמתוך, סוחר או כמשתמש סופי. לבנק מכשירים פיננסיים נגזרים כגון עסקאות עתידיות להחלפה בין מטבעות (Swap) וחוזים עתידיים להגנה על שערי מטבע (Forward).

העסקאות במכשירים הפיננסיים הנגזרים נרשמות לפי שווי הוגן ושינויים בשווי הוגן נרשמים באופן שוטף בדוח רווח והפסד. כמו כן, הבנק מתקשר בחוזים שבפני עצמם אינם מכשירים נגזרים אך הם מכילים נגזרים משובצים. מדיניות הבנק היא להימנע ככל האפשר מחשיפה לסיכוני שער החליפין בין מטבעות החוץ השונים. החשיפה הבין-מטבעית מנוהלת במסגרת מצומצמת ובגבולות שאושרו על ידי דירקטוריון הבנק.

[לפרטים נוספים ראה בביאור 11 בדוחות הכספיים.](#)

הבנק מנהל באופן שוטף את הפוזיציה במטבע חוץ. דירקטוריון הבנק קבע מגבלות על סכומי העודף (גרעון) של הנכסים על ההתחייבויות. מדיניות הבנק מתירה לקחת פוזיציות רק במטבעות מרכזיים ובהיקפים מידתיים ביחס להון הפיננסי. חישוב העודף (גרעון) כולל השפעה של נגזרים.

סיכון מחיר מניות

סקירת הסיכון ואופן ניהולו

במסגרת מדיניות הסיכונים הפיננסיים (סיכוני שוק), דירקטוריון הבנק קבע מסגרת מצומצמת של כ-40 מיליוני ש"ח להשקעה בתעודות סל ומניות בתיק למסחר ובתיק הזמין למכירה (אין מסגרת לרכישת מניות בתיק הבנקאי). יתרת ההשקעה במניות ובתעודות סל ליום 31 במרץ (בתיק למסחר ובתיק הזמין) הסתכמה ב-6.8 מיליוני ש"ח בהשוואה ל-6.1 מיליוני ש"ח ליום 31 בדצמבר 2016.

סיכון הנזילות

יחס נזילות מזערי

הבנק בוחן את מצב הנזילות שלו מידי יום באמצעות מודל יחס נזילות המזערי שהינו היחס בין כרית הנזילות לבין התזרים הפוטנציאלי היוצא נטו בתרחיש קיצון. לצורך המודל אסף הבנק נתונים על שיעור הפירעונות המוקדמים, על עיתוים ועל שיעור המחזור של הפיקדונות והחסכונות. יחס הנזילות המזערי נבחר בארבעה תרחישים: תרחיש עסקים רגיל, תרחיש "לחץ" ספציפי לבנק, תרחיש "לחץ" מערכתי ותרחיש משולב ספציפי לבנק ולחץ מערכתי. התרחישים השונים נבדלים זה מזה בעיקר בשיעור המחזור של הפיקדונות וביכולת המימוש של הנכסים הנזילים. תוצאות יחס הנזילות המזערי נבדלים מתוצאות יחס כיסוי הנזילות בעיקר כתוצאה הנחות מחזור פיקדונות מלקוחות פרטיים שמרניות באופן מהותי מההנחות שיש לקחת על פי נוהל בנקאי תקין 221 ביחס כיסוי הנזילות. יחס נזילות המזערי המינימאלי על פי התרחישים הנ"ל עמד ביום 31 במרץ 2017 על 1.4.

יחס כיסוי נזילות (LCR)

ביום 28 בספטמבר 2014, במסגרת ההיערכות ליישום באזל III, פירסם הפיקוח על הבנקים את הוראת ניהול בנקאי תקין 221 בנושא יחס כיסוי הנזילות (Liquidity Coverage Ratio - LCR).

ההוראה נועדה להבטיח שתאגיד בנקאי יחזיק מלאי הולם של נכסים נזילים באיכות גבוהה לא משועבדים, המורכב ממזומן או מנכסים שניתן להמירם למזומן בשווקים פרטיים ללא אובדן ערך או עם אובדן ערך קטן, על מנת לענות על צורכי הנזילות של התאגיד הבנקאי בתרחיש קיצון של נזילות הנמשך 30 ימים. לכל הפחות, מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה שאינם משועבדים צריך לאפשר לתאגיד הבנקאי לשרוד עד היום ה-30 של תרחיש הקיצון, ובפרק זמן זה ההנחה היא שההנהלה והמפקחים יוכלו לנקוט פעולות מתקנות נאותות, או שניתן יהיה לפרק את התאגיד הבנקאי בצורה מסודרת. בנוסף, תקופה זו מעניקה לבנק המרכזי זמן נוסף לנקוט באמצעים המתבקשים במקרה שאלה ייתפסו כהכרחיים.

יחס כיסוי הנזילות מכיל שני מרכיבים:

- שווי מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה (High Quality Liquid Assets - HQLA) בתנאי קיצון (מונה).
  - סך תזרים מזומנים יוצא נטו במהלך 30 הימים הקלנדריים הבאים (מכנה).
- על פי ההוראה, למעט מצב של לחץ פיננסי (financial stress), ערכו של היחס לא יפחת מ-100%. דהיינו, מלאי הנכסים הנזילים באיכות גבוהה ישתווה לכל הפחות לסך תזרים המזומנים היוצא נטו על בסיס שוטף. תאגיד בנקאי נדרש לעמוד ביחס כאמור החל מיום 1 בינואר 2017, אולם תאגיד בנקאי אשר עומד בדרישה ליחס כאמור במועד תחולת ההוראה, ה-1 לאפריל 2015, לא ירד מהסף שנקבע בהוראה. הבנק עומד ביחס הנזילות הקבוע בהוראה.

להלן יחס כיסוי נזילות המוצג במונחים של ממוצעים פשוטים של תצפיות יומיות במשך הרבעון המדווח:

לשלושת החודשים שהסתיימו ביום		
31 בדצמבר 2016	31 במרץ 2017	
באחוזים		
458	367	יחס כיסוי נזילות
100	100	יחס כיסוי הנזילות המזערי הנדרש ע"י המפקח על הבנקים

להערכת הבנק, בהתחשב בשיעורי מיחזור הפיקדונות בשנים האחרונות, החשיפה לסיכון האמור אינה גבוהה, בין היתר, משום שהבנק מגוון את מקורות המימון שלו, מקפיד להרחיב את בסיס המפקידים ולצמצם את מידת ההישענות על מפקידים גדולים. כמו כן הבנק מקפיד לשמר כרית נזילות מספקת הבאה לידי ביטוי בכך שיחס הנכסים הנזילים גבוה מהיחס הנדרש. נכון למועד הדוח יתרת סך פיקדונות הציבור של שלושת קבוצות המפקידים הגדולות עומד על כ-599 מיליוני ש"ח.

[לפרטים אודות תמהיל פיקדונות הציבור ראה ביאור 7 לדוחות הכספיים.](#)

יחס מימון יציב (NSFR)

בנוסף הבנק עוקב אחר נזילות ארוכת הטווח באמצעות מודל יחס מימון יציב בהתאם לעקרונות מודל ה-Net (NSFR) Stable Funding Ratio) בהוראות באזל III בהתאם להוראת ניהול בנקאי תקין 342. יחס המימון היציב עמד ביום 31 במרץ 2017 על 112%.

בנק ישראל טרם קבע מגבלה מחייבת ליחס זה.

[לפרטים נוספים אודות סיכון הנזילות ראה בדוח על הסיכונים המופיע באתר האינטרנט של הבנק.](#)

יחס קצר ארוך

מבנה המאזן של הבנק כולל שימושים ארוכים יחסית. כ-72% מתיק האשראי הינו אשראי לדיור המאופיין בתקופות לפדיון ארוכות. מנגד, התקופה לפירעון של המקורות קצרה יותר. ליום הדוח פער המח"מ בין הנכסים וההתחייבויות הכספיות על פי לוחות הסילוקין הינו כ-3 שנים. אולם, פער זה אינו לוקח בחשבון מרכיבים התנהגותיים כגון פירעונות מוקדמים ומח"מ אפקטיבי של המקורות, אשר מקטינים באופן מהותי את הסיכון.

בנוסף, מדיניות הבנק שמה דגש על גיוס מקורות יציבים ממשקי בית. כ-76% מפקדונות הציבור של הבנק הינם של אנשים פרטיים. וכ-53% מפקדונות הציבור הינם בסכום של עד 1 מיליוני ש"ח.

הבנק מנהל את פער המח"מ בין הנכסים והתחייבויות שלו באופן שוטף, על-ידי מודלים ייעודיים לכימות היקף החשיפה. לצורך ניהול סיכון קצר ארוך קבע דירקטוריון הבנק מספר מגבלות, ביניהן:

תקרה להיקפי גיוס נדרשים בחמש השנים הקרובות, מגבלה על ההפסד המרבי בתרחיש של עליית מחיר הפיקדונות, רצפה ליחס פיקדונות ממשקי בית מסך הפיקדונות וכדומה.

סיכון המימון

הבנק קבע לעצמו מדיניות ארוכת טווח של הרחבת גיוס המקורות, תוך הגדלת משקל המקורות ממשקי בית מסה"כ פיקדונות הציבור, ושמירה על יכולת גיוס המקורות מלקוחות מוסדיים. גיוס פיקדונות לזמן ארוך נעשה בהתייחס להיקף ביצועי אשראי חדש לזמן ארוך. בנוסף, הבנק, באמצעות החברה הבת ירושלים מימון והנפקות, מגייס פיקדונות על פי צרכי הגיוס של הבנק וכתבי התחייבות נדחים על פי צרכי ההון שלו.

[לפרטים נוספים אודות פיקדונות הציבור ראה היאור 7 לדוחות הכספיים](#)

הנהלת הבנק קובעת יעדים ספציפיים לסניפים וליחידות המטה בכל תחומי הפעילות ומנוהל מעקב שוטף אחר עמידתם ביעדים.

[לפרטים נוספים על חשיפת הבנק לסיכון מימון ואופן ניהול הסיכון ראה דו"ח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2016 של הבנק.](#)

להלן פרטים אודות שיעבוד מזומנים וניירות ערך (במיליוני ש"ח):

31 במרץ 2017		
לא משועבד	משועבד כבטוחה	ערך במאזן
2,703.1	20.0	2,723.1
837.8	268.9	1,108.7
מזומן ונכסים נזילים אחרים		
ניירות ערך		
31 במרץ 2016		
2,318.2	23.6	2,341.8
937.6	162.3	1,099.9
מזומן ונכסים נזילים אחרים		
ניירות ערך		
31 בדצמבר 2016		
2,502.9	19.1	2,522.0
1,121.1	313.4	1,434.5
מזומן ונכסים נזילים אחרים		
ניירות ערך		

[לפרטים נוספים אודות סיכון המימון ראה בדוח על הסיכונים המופיע באתר האינטרנט של הבנק.](#)

3.4 סיכון תפעולי

תיאור הסיכון, מדדים כמותיים לחשיפה לסיכון וסקירה של אופן ניהולו

סיכון תפעולי מוגדר כסיכון להפסד כתוצאה מאי נאותות או כשל של תהליכים פנימיים, אנשים, מערכות, או אירועים חיצוניים. הגדרת הסיכון כוללת סיכונים משפטיים אך היא איננה כוללת סיכונים אסטרטגיים או סיכונים מוניטין. הסיכונים התפעוליים גלומים בכל הפעילויות הבנקאיות השונות ומובנים בכל תהליכי העבודה בבנק. הבנק פועל במגוון פעילויות פיננסיות וחשוף לסיכונים תפעוליים הכוללים, בין היתר, סיכונים מעילות והונאות, סיכונים טכנולוגיים המידע, המשכיות עסקית ואבטחת מידע. הסיכון התפעולי יוצר השלכות גם על סיכונים אחרים כגון סיכונים אשראי וסיכונים שוק.

ניהול הסיכונים התפעוליים בבנק ירושלים מושגת על 3 קווי הגנה וכולל תהליך פרו-אקטיבי של זיהוי, הערכה, מדידה, ניטור, דיווח ובקרה/הפחתה של הסיכונים.

מוקד סיכון הינו סיכונים טכנולוגיים המידע ובהם סיכונים סייבר. הבנק משקיע משאבים רבים בשמירה על איכותו, ותפקודו הרציף והתקין של מערכות המידע והמחשוב על-ידי קיום תהליכים ונהלים סדורים ונאותים לניהול ובקרה של הסיכונים הנובעים מטכנולוגיות המידע.

בנק ירושלים כארגון פיננסי מהווה מטרה אטרקטיבית למתקפות סייבר, בהתאם לכך מקפיד הבנק על ניהול מערך אבטחת מידע הולם כולל הטמעה של מוצרי אבטחת מידע, ביצוע בקורות, ביצוע סקרי סיכונים, סקרי אבטחה וחדירות, קיום מוקד ניטור פעילות חריגה ומתקפות סייבר.

הבנק רוכש מידי שנה ביטוח נושאי משרה ואחריות מקצועית וכן ביטוח נכסים (ביטוח אלמנטארי). החל משנת 2015 רוכש הבנק גם ביטוח סייבר אשר מקנה כיסוי ביטוחי מורחב לנזקים בגין פשעי מחשב ולכשלים בתחום הטכנולוגי.

הבנק חשוף לסיכונים תפעוליים נוספים כגון: המשכיות עסקית, סיכונים מוניטין וסיכונים הציות. [למידע נוסף על החשיפה לסיכונים הנ"ל ולאופן ניהולם ראה דו"ח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2016 של הבנק.](#)

3.5 סיכונים אחרים

סיכונים משפטיים

הגדרת הסיכון המשפטי הינה - סיכון הנובע מהפוטנציאל להפסד כתוצאה מהפרה של חוקים, תקנות, או הוראות רגולציה, או כתוצאה מזכויות או חובות של הבנק שאינן מבוססות כנדרש. הסיכון חל גם כאשר ישנם חוזים ללא יכולת איפה, תביעות משפטיות, או שיקול דעת מוטעה, אשר עלולים להקשות על מימוש או לפגוע בזכויות הבנק.

הסיכון המשפטי עלול לנבוע מתשתית משפטית לקויה או שגויה אשר בהסתמך עליה פעל הבנק, וכן כתוצאה מגורמים חיצוניים אשר אינם תלויים בבנק, כגון: שינוי הוראות חוק, תקנות או הוראות פיקוח שונות או פסיקה תקדימית של ערכאה שיפוטית גבוהה.

הסיכונים המשפטיים הינם חלק ממכלול הסיכונים התפעוליים אליהם חשוף הבנק. עו"ד שרית ויסטוך, סמנכ"ל והיועצת המשפטית, היא הממונה על ניהול הסיכונים המשפטיים של הבנק, ונעזרת לשם כך בעובדי המחלקה המשפטית של הבנק. הסיכון המשפטי והרגולטורי מנוהל בבנק בצורה מוסדרת ומובנית, המעוגנת בנהלים ומדיניות כתובים במטרה למזער עד למינימום האפשרי את התממשותם של סיכונים אלו ולמזער את הנזקים הנגרמים לבנק במקרה וסיכון כזה אכן יתממש בפועל.

לפי מדיניות הבנק ונהליו כל סוגיה משפטית העולה במסגרת ניהול עסקי הבנק מועברת לטיפול המחלקה המשפטית (כל אחד בתחום אחריותו). כל תביעה, הליך משפטי, או איום בתביעה המגיעים אל מי מעובדי הבנק וכל פניה של לקוח לעובד בנק בשאלה משפטית מועברים לטיפול המחלקה המשפטית.

הבנק חשוף לסיכונים אחרים נוספים כגון: סיכון אכיפה פנימית וסיכונים הלבנת הון. [למידע נוסף על החשיפה לסיכונים הנ"ל ולאופן ניהולם ראה דו"ח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2016 של הבנק.](#)

3.6 השפעת גורמי הסיכון

במהלך תקופת הדוח לא חלו שינויים בגורמי הסיכון ובהגדרת חומרתם.

[למידע נוסף ראה דוח הדירקטוריון וההנהלה לשנת 2016 של הבנק.](#)

פרק 4 - מדיניות ואומדנים חשבונאיים קריטיים, בקרות ונהלים

4.1 מדיניות חשבונאית בנושאים קריטיים

הדוחות הכספיים של הבנק ערוכים על פי עקרונות חשבונאות מקובלים בישראל (Israeli GAAP) ועל פי הוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו בדבר עריכת דוח כספי של בנק. עיקרי המדיניות החשבונאית מפורטים בביאור מס' 1 לדוחות הכספיים.

במהלך התקופה המדווחת לא אירעו שינויים במדיניות החשבונאית של הבנק בנושאים קריטיים, בהשוואה לשנת 2016.

4.2 בקרות ונהלים

הוראות המפקח על הבנקים מחילות על תאגידים בנקאיים את דרישות סעיפים 302 ו-404 של ה- Sox Act בהתייחס לסעיפים אלו נקבעו על ידי ה-SEC וה- Public Company Accounting Oversight Board הוראות באשר לאחריות ההנהלה לקביעתם וקיומם של בקרות ונהלים לגבי הגילוי ולקיום בקרה הפנימית על הדיווח הכספי וחוות דעת רואי החשבון המבקרים לגבי הביקורת של הבקרה הפנימית על דיווח כספי.

הוראות המפקח קובעות:

- תאגידים בנקאיים יישמו את דרישות סעיפים 302 ו-404 וכן את הוראות ה-SEC שפורסמו מכוחם.
- בקרה פנימית נאותה מחייבת קיום מערך בקרה על פי מסגרת מוגדרת ומוכרת, ומודל ה- Committee) COSO 1992 (Of Sponsoring Organizations of the Treadway Commission) עונה על הדרישות ויכול לשמש לצורך הערכת הבקרה הפנימית.

הבנק מיישם באופן שוטף את ההוראה.

הערכת בקרות ונהלים לגבי הגילוי בדוח הכספי

הנהלת הבנק, בשיתוף המנכ"ל והחשבונאי הראשי של הבנק, העריכו לתום התקופה המכוסה בדוח זה את האפקטיביות של הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק. על בסיס הערכה זו, מנכ"ל הבנק והחשבונאי הראשי הסיקו כי לתום תקופה זו הבקרות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק הינם אפקטיביים כדי לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על המידע שהבנק נדרש לגלות בדוח הכספי בהתאם להוראות הדיווח לציבור של המפקח על הבנקים ובמועד שנקבע בהוראות אלו.

בקרה פנימית על דיווח כספי

במהלך התקופה המסתיימת ביום 31 במרץ 2017 לא אירע כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי אשר השפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

פרק 5 - מידע נוסף

5.1 תרומות ופעילות קהילתית

הבנק תורם מזה שנים רבות למטרות חברתיות שונות במסגרת תקציב הבנק המאושר מראש ובהתאם להחלטות ועדת תרומות של הנהלת הבנק ונוהל עבודת הועדה. בתקופת הדוח לא ניתנו תרומות מעל 50 אלפי ש"ח לגוף יחיד.

תרומות הבנק מתמקדות בעיקר בעמותות הפועלות לסיוע, תמיכה ועזרה לאוכלוסיות מוחלשות ונזקקות, כלכלית ופיזית. בין העמותות הללו ניתן למנות עמותות הפועלות לסיוע לילדים ונוער במצוקה, נזקקים כלכלית, בעלי מוגבלויות ועוד. חלק מעמותות אלה, בנוסף לסיוע הישיר הניתן על-ידן לאוכלוסיות הללו, פועלות גם לסייע לאותם אנשים ולחלץ אותם ממעגל המצוקה בו הם נמצאים.

בשנים האחרונות, נטלו עובדי סניפי הבנק חלק בפעילויות התנדבויות שונות בתחום העיר בה נמצא הסניף. הבנק מעודד פעילויות אלה בסיוע ובתרומות.

בנוסף, רוכש הבנק מתנות מבתי עסק או עמותות המעסיקות אוכלוסיות מוגבלות ונזקקות ומעניק אותן כמתנות לעובדי ומנהלי הבנק ולקוחותיו או תורם אותן לאוכלוסיות נזקקות.

דירקטוריון הבנק מביע את הערכתו ותודתו לעובדים ולמנהלים של הבנק, על עבודתם המסורה ותרומתם לקידום עסקיו.

גיל סופז
מנהל כללי

זאב נהרי
יו"ר הדירקטוריון

15 במאי 2017

הצהרה (certification)

אני, גיל טופז, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק ירושלים בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 31 במרץ, 2017 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון והנהלה") וכן:
  - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
  - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
  - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
  - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
  - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת ההנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

גיל טופז
מנהל כללי

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

15 במאי 2017

הצהרה (certification)

אני, אלכסנדר זלצמן, מצהיר כי:

1. סקרתי את הדוח הרבעוני של בנק ירושלים בע"מ (להלן: "הבנק") לרבעון שהסתיים ביום 31 במרץ, 2017 (להלן: "הדוח").
2. בהתבסס על ידיעתי, הדוח איננו כולל כל מצג לא נכון של עובדה מהותית ולא חסר בו מצג של עובדה מהותית הנחוץ כדי שהמצגים שנכללו בו, לאור הנסיבות בהן נכללו אותם מצגים, לא יהיו מטעים בהתייחס לתקופה המכוסה בדוח.
3. בהתבסס על ידיעתי, הדוחות הכספיים ומידע כספי אחר הכלול בדוח משקפים באופן נאות, מכל הבחינות המהותיות, את המצב הכספי, תוצאות הפעולות, השינויים בהון העצמי ותזרימי המזומנים של הבנק לימים ולתקופות המוצגים בדוח.
4. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו אחראים לקביעתם ולקיומם של בקורות ונהלים לגבי הגילוי ולבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי, (כהגדרתם בהוראות הדיווח לציבור בדבר "דוח הדירקטוריון והנהלה") וכן:
  - א. קבענו בקורות ונהלים כאלה, או גרמנו לקביעתם תחת פיקוחנו של בקורות ונהלים כאלה, המיועדים להבטיח שמידע מהותי המתייחס לבנק, לרבות תאגידים מאוחדים שלו, מובא לידיעתנו על ידי אחרים בבנק ובאותם תאגידים, בפרט במהלך תקופת ההכנה של הדוח;
  - ב. קבענו בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, או גרמנו לקביעתה תחת פיקוחנו של בקרה פנימית על דיווח כספי כזו, המיועדת לספק מידע סבירה של ביטחון לגבי מהימנות הדיווח הכספי ולכך שהדוחות הכספיים למטרות חיצוניות ערוכים בהתאם לכללי חשבונאות מקובלים ולהוראות המפקח על הבנקים והנחיותיו;
  - ג. הערכנו את האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי של הבנק והצגנו בדוח את מסקנותינו לגבי האפקטיביות של הבקורות והנהלים לגבי הגילוי, לתום התקופה המכוסה בדוח בהתבסס על הערכתנו; וכן
  - ד. גילינו בדוח כל שינוי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי שאירע ברבעון זה שהשפיע באופן מהותי, או סביר שצפוי להשפיע באופן מהותי, על הבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי; וכן
5. אני ואחרים בבנק המצהירים הצהרה זו גילינו לרואה החשבון המבקר, לדירקטוריון ולוועדת הביקורת של הדירקטוריון של הבנק, בהתבסס על הערכתנו העדכנית ביותר לגבי הבקרה הפנימית על דיווח כספי:
  - א. את כל הליקויים המשמעותיים והחולשות המהותיות בקביעתה או בהפעלתה של הבקרה הפנימית על דיווח כספי, אשר סביר שצפויים לפגוע ביכולתו של הבנק לרשום, לעבד, לסכם ולדווח על מידע כספי; וכן
  - ב. כל תרמית, בין מהותית ובין שאינה מהותית, בה מעורבת הנהלה או מעורבים עובדים אחרים שיש להם תפקיד משמעותי בבקרה הפנימית של הבנק על דיווח כספי.

אין באמור לעיל כדי לגרוע מאחריותי או מאחריות כל אדם אחר, על פי כל דין.

אלכסנדר זלצמן

סמנכ"ל, מנהל אגף
הכספים וחשבונאי ראשי

תאריך אישור הדוחות הכספיים:

15 במאי 2017

